

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Dicsőség a magasságban Istennek!

Elkövetkezett az idők telje. Ami után szomju szivek sivatag évszázadokon át lőn epedeztek; amit a jövőbe látó felmagasztosult nagy lelkek rendületlen hittal s ihletett ajakkal szakadatlanul hirdettek: testté lett az ige.

A megváltó megszületett. Mert az a betlehemi szegényes kis jászol két nagy erkölcsvilágot határol el egymástól: az ádáz, rút önzés s a szelid, fenséges önzetlenség világát. Valamint egyszer Mózesnek a bálványimádás fertőjétől meg kellett tisztítania Izrael népét, hogy bevezethesse az ígéret földjére: azonképen meg kellett váltani az erkölcstelenség hatalmába esett ó világot, hogy beléphessen a szeretet és igazság új világába.

A megváltás e nagy munkáját véghezvethette volna-e gyarló ember? A hatalomban s gyönyörökben tobzódó bünt megnyerhette volna-e az alázatosságban s megtartóztatásban élő erénynek? Nem. A bűnbe merült emberiségnek megváltója csak a véghetetlen tökéletesség maga lehetett. A pólyás kisded a betlehemi jászolban csak testben volt ember, porlandó és gyarló; lélekben Isten volt, örök és tökéletes.

Miként a keleten támadó nap fény- és hő sugarat ont magából ki a nagy természetbe s új életet fakaszt mindenfelé: úgy áradt szét a betlehemi jászolból az isteni igazság világossága és az isteni szeretet melegsége az emberek világába és csodálatos új életre serkentette a lelkeket különbség nélkül: a gyöngéét s a hatalmasét, a szegényét s a gazdagét, a bölcsét s a tudatlanét egyaránt.

Az isteni igazság megvilágosította az elméket, hogy mindnyájan emberek vagyunk, egy atyának gyermekei, egyenlők és szabadok; az isteni szeretet áthatotta a sziveket, hogy nemcsak magunkat és véreinket kell szeretnünk, hanem felebarátainkat is épügy, mint magunkat, mert valamennyien testvéreink.

A megváltás nagy pillanatától nagy

idő telt el, de az igazság és szeretet tökéletes országa, fájdalom, még mindig nem e világból való. „A tiéd az enyém“ igaztalan jogán patakokban omlik a testvér-vér s felforgatással fenyegeti a világrendet. „Az enyém a tiéd is“ isteni igazsága szerényen húzódik meg a menedékhelyeken és szeretetházakban, mert a nagy világ megtagadja. Tombol közöttünk a faji, a felekezeti, a pártgyűlölség; még mindig állanak a születés, a rang, a vagyon választófalai; még mindig vannak rab-szolgák. Nem tudunk testvérek, egyenlők és szabadok lenni. Harc és háboru folyik mindenfelé, nincsen béke.

Csak egy nap van az esztendőben, melyen megnyílik lelkünk az igazság és a szeretet előtt: a megváltó születésének emléknapja. E napon megismétlődik a megváltás lelket átalakító fenséges hatása s ez avatja szent Karácsony napját a kereszténység legszebb ünnepévé. Ez a szeretet ünnepnapja, záloga egyuttal a szebb jövőnek, melyben a megváltó igéi testet öltenek.

Vajha Karácsony volna mindennap, melynek reggelén beköltözik szivünkbe az egész világot átfogó szeretet, akkor betelnék az irás szava:

Békesség ide alant a földi embereknek!

Alispánjelölés.

Zombor, 1905. december 21.

Karácson Gyula nyugalomba vonulása után a megye közönsége természetesen a legnagyobb érdeklődéssel tekint az alispánválasztás elé. Alig történt meg a nyugdíjazás, máris megindult a kombináció s örömmel regisztrálhatjuk, hogy az első pillanattól kezdve a bizalom egy egyén iránt nyilvánult meg. Forgalomba került azonnal Vojnits István vármegyei főjegyző neve s a nagy vármegye közönségének körében más vélemény nem is nyilvánult.

Latinovits Pál főispán bölcs tapintattal felfogván azt, hogy a közönségre nézve milyen elsőrangú fontosságú kérdés az alispán helyes megválasztása, nem akarta a közönséget sokáig bizony-

talanságban hagyni s ezért a mai napra értekezletet hívott egybe, hogy ezen bizonyos formában kialakulhasson — a közönség megnyugvására — a közvélemény.

Az értekezletre a 600 bizottsági tag közül mintegy 150-en voltak meghívva azok, akik vármegyénk életében vezérszerepet játszanak s akik méltán tekinthetők a közvélemény képviselőinek. Az értekezleten a közönség képviselve volt vallás, nemzetiség és pártkülönbségre való tekintet nélkül.

Az értekezletet Latinovits Pál főispán igen ügyes tapintattal s a vármegye iránt érzett meleg szeretetének kifejezésével vezette. Felhívására hangos szóval megnyilatkozott a közvélemény. Egyhangulag, nagy lelkesedéssel jelölték az alispáni állásra Vojnits István vármegyei főjegyzőt.

Ha figyelembe vesszük, hogy az értekezleten a politikai pártok mind képviselve voltak, a megnyilatkozott lelkes egyértelműség fölött csak örömminket fejezhetjük ki. Mert amikor arról van szó, hogy ki legyen a vármegye első tisztviselője, tényleg el kell mulnia minden politikai ellentétnek, mert ennél az ügynél csak az képezheti — a közönség jól felfogott érdekében — kérdés tárgyát, hogy ki érdemes az állásra, ki felel majd meg annak a fontos hivatásnak, amely abban az állásban reá vár?

Vojnits István főjegyzőben minden kvalitás meg van. A vármegye közönsége pártkülönbség nélkül tudja ezt; alkalma volt éveken keresztül erről meggyőződni. A közönség higgadságára és komolyságára vall, hogy minden politikai tekintet félre téve, ime az érdem előtt meghajolt s az érdemes ferfit már előre megtisztelte egyhangu bizalmával.

Az értekezleten megnyilvánult egyhangu lelkesedés után immár biztosra vehető, hogy a folyó hó 30-án megtartandó közgyűlésen Vojnits István lesz megválasztva alispánnak.

A választás méltó lesz a vármegyéhez s a közönség lelkes megelége-

désének méltán adhat kifejezést. A főjegyzőben a vármegye egy kipróbált erőt ültet az alispáni székbe, aki rendkívüli közigazgatási tapasztalataival, látókörével, tudásával és lelkes munkakedvével e vármegyének csak hasznára fog válni.

Amidőn azonban ez a kérdés ilyen egyértelműséggel közmegnyugvásra megoldást nyer, a közönség hálával tartozik Latinovits főispánnak, aki bölcse tapintatával az ügy ilyen megoldását megteremtette és elősegítette.

Az értekezletről a következő tudósítást közöljük:

Latinovits Pál főispán a küszöbön levő alispánválasztás ügyében a mai napra értekezletre hívott meg mintegy 150 bizottsági tagot. A meghívottak majdnem teljes számban megjelentek. A kik a megjelenésben akadályozva voltak, azok kimentették magukat.

Méltán elmondhatjuk, hogy politikai és egyéb különbség nélkül volt képviselve az értekezleten a megye közönsége.

A főispán délelőtt 10 órakor lelkes éljenzések között megnyitván az értekezletet, előadta, hogy hívta össze a bizottsági tagok vezetőit. Utalt arra, hogy az alispáni állás üresedésben van s ő maga részéről azt szeretné, ha ennek az állásnak betöltése közmegnyugvásra egyértelműséggel történnék meg. Hallani szeretné tehát a meghívott urak véleményét, óhaját, hogy aztán a maga részéről a felmerült óhajt szintén támogassa.

A főispán megnyitó szavai után szólásra emelkedett Balázs Vince, a maga és az egyesült ellenzék nevében az alispáni állásra ajánlotta Vojnits István vármegyei főjegyzőt, amit a jelen voltak élénk, lelkes éljenzéssel honoráltak.

Utána felszólt Latinovits János főrendiházi tag és szintén a maga és pártja nevében Vojnits István főjegyzőt ajánlotta, hangsúlyozván, hogy ajánlatát nem kell dicshymnusokkal támogatni, mert Vojnits Istvánról legszebb dicshymnuszt zeng a tisztviselői multja; puritán, becsületes eddigi működése.

Több felszólalás nem történt. Így hát egyhangú lelkesedéssel Vojnits Istvánt jelölték az alispáni állásra.

Latinovits Pál főispán örömet fejezte ki az egyhangú jelölés fölött. A maga részéről is hangsúlyozta, hogy a jelöltben a vármegye önmagához méltó alispánt nyerend és megígérte, hogy ő maga is a legnagyobb örömmel támogatja Vojnits István jelöltségét.

Kiss Károly bizottsági tag ezután szóba hozta az egyesült ellenzék nevében a megüresedő főjegyzői állást. A

főispán azonban felkérte az értekezletet, hogy az alispáni állás betöltését ezzel a kérdéssel ne komplikálják, mire a felszólaló az indítványát visszavonta. Így hát csak az alispáni állás lesz egyelőre betöltve.

A főispán végül megköszönte a bizottsági tagok megjelenését és az értekezletet bezárta.

Városi közgyűlés.

Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága Hauke Imre polgármester elnökle alatt tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen kevés bizottsági tag volt jelen.

Kiküldött tudósítók a közgyűlés lefolyásáról a következőkben számol be:

Hauke Imre polgármester pontban 9 órakor jelent meg a városháza tanácskozási termében s üdvözlölvén a bizottsági tagokat, a közgyűlést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésével Gyurisits György főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével Radisits Lázár aljegyzőt és az ügyészi teendők ellátásával dr. Thurszky Zsigmondot bizta meg.

A városi tanács betérjeszti az építendő ménistállóra vonatkozó terveket és költségvetést. — Elfogadtattak.

A városi tanács jelentése a díszkerti kioszk bérbeadása tárgyában. — Knipl Gáspárnak 3 évre bérbeadott.

Angyal János és társai kérvénye a nemesmiliticsi uton maradványföld eladása iránt. (II-ik szavazás.) — Legközelebbi rendes közgyűlésre tűzetik ki.

Dr. Danninger Ádám és társai kérelme Mosztonga terület eladása iránt. — Legközelebbi rendes közgyűlésre tűzetik ki.

A városi tanács előterjesztése a marhalevek kiállítására egy marhalevél kezelői állásnak rendszeresítése tárgyában. — Egy irodatiszti állás rendszeresített. 1500 kor. fizetés, 240 kor. lakpénz, 200 kor. személyi pótlékkal.

A városi tanács jelentése nyugoti fajú tenyészbikák beszerzése iránt. — Nyugoti bikák fokozatos beszerzése rendeltetett el.

A városi tanács jelentése az állandó napszámoknapokra való foglalkoztatása iránt. — Az eddigi szokást fenntartják.

A Stebler-Blumenthal-féle ösztöndíjas helynek választás utján való betöltése. — Hrubí Gyulának adományoztatott.

A közigazgatási bizottság kilépő tagjainak megválasztása. — Megválasztottak: Bittermann Nándor, dr. Drakulits Pál, Koczkar Zsigmond, dr. Grüner Samu és Lippert Ferenc.

Az igazoló választmány tagjainak megválasztása. — Megválasztottak: Bittermann Nándor, dr. Bugarszky Koszta, Falcione Gusztáv, id. Heindlhofer Róbert és dr. Konyovits Dávid.

A számonkérőszék tagjainak megválasztása. — Megválasztottak: dr. Konyovits Dávid, Kozma László.

Az alsófoku ipariskola felügyelőbizottság tagjainak megválasztása. — A régi felügyelőbizottság újból megválasztott.

Az esküdtek összeíró bizottságának megalakítása. — Elnökül: Hauke Imre, tagokul: Bittermann Nándor, dr. Bugarszky Szilárd, dr. Czeisel Lajos József, dr. Falcione Nándor, Frey Imre, Karakásevits Milivoj, Pribil Ernő, Radisevits Sándor, Ugry Mihály és Ilkits Sebő választottak meg.

Az esküdtek bizalmi férfainak megválasztása. — Megválasztottak: dr. Bikár Nándor, ifj. Bosnyák József, dr. Grüner Samu, idb. Heindlhofer Róbert, dr. Mayer Nándor és dr. Bikár Voin.

Az állítás kötelesek puható bizottságának megválasztása. — Megválasztottak: elnökül Listyevity Titusz; tagokul: dr. Czeisel L. József, Fejér Gyula, Ilkits S., János Gusztáv, Kupuszarevits Lyubomir, Popovits Zsárkó, Radisevits Sándor, Sztrilich Zsigmond, Veszelovszky Péter.

A polgári loavató bizottság megválasztása. — Elnöknek dr. Konyovits Dávid választott meg.

A szinügyi bizottság egy tagjának megválasztása. — Sztrilich Zsigmond választott meg.

Tiszti ügyész helyettesének kirendelése fegyelmi és árvaügyekben. — Kozma László rendeltetett ki.

A városi tanács betérjeszti a felső kereskedelmi iskola felügyelőbizottságának előterjesztését egy iskolai tanulmányutra a költségvetésbe felveendő összeg iránt. — Megfelelő összeg az 1907. évi költségvetésbe felvétetni rendeltetett.

A városi tanács előterjesztése a városi bikák zab adagjának felemelése tárgyában. — 1°, kilogrammról 3 kilogrammra felemeltetett.

A városi tanács jelentése a behajthatatlanokká vált birtokváltozási illetek leírása tárgyában. — Javaslatlételre egy szűkebb bizottságnak adatott ki.

Pozsony szab. kir. város átírata a m. kir. belügyminiszternek a cselédek illetőségének mikénti tárgyalása tárgyában kiadott utasítása ellen. — Hasonszellemű felirat intézteni rendeltetett.

A zombori r. kath. kegyuri bizottság kérvénye a szt. János kápolna-féle telek után kirótt birtokváltozási illetek leírása tárgyában. — Leiratik.

Az izraelita és g. kel. hitközség 1904. évi zárszámadásai. — Tudomá-ul vétetik.

A városi számvevőség előterjesztése a városi házi vagy az árvapénztárban, valamint a város által kezelt alapok pénztáraitban mutatkozó készpénzfölöslegek elhelyezésére pénzüintézetek kijelölése iránt. — Zombori takarékpénztárba és a zombori kereskedelmi és iparbankba elhelyeztetni határozattak.

Siskovits Illés és társai kérelme a Szelenesében furandó ártézi kut tárgyában. — Irattárba tétetik.

Vujevits Alajos és társai kérelme Radisits-utca kikövezése és nevének megváltoztatása iránt. — Az utca nevének megváltoztatására vonatkozó rész nem vétetik figyelembe.

Szmekál József felebbezése a letett óvadékát visszatartó tanácsi határozat ellen. — Feloldatott és visszautalványoztatni határozottatott.

Balczér György állatorvos felebbezése napidijainak kiutalványozását megtagadó tanácsi határozat ellen. — Elutasított.

Spiegel József budapesti lakos ajánlata egy állati hullaégető kemence felállítására tárgyában. — Felállítatni határozottatott.

Trenesény Károly kereskedelmi iskolai tanár kérvénye szabadságának további meghosszabbítása iránt. — Megadatott.

Athanaczkovits Mirosláv kérvénye néhai Athanaczkovits György városi nyugalmazott főjegyző után temetkezési átalány kiutalása iránt. — Kiutalványoztatott.

Koczkar Ernő gazdasági intéző és mérteklitelesítő kérvénye nyugdíjaztatása iránt. — Nyugdíjaztatott.

Kuntits Sándor volt városi gyalogrendőr kérvénye az általa befizetett nyugdíjárulék visszaulványozása iránt. — Elutasított.

Vidákovits István városi hajdu kérvénye nyugdíjaztatása iránt. — Nyugdíjaztatott.

Hajósevits István városi gyalogrendőr kérvénye nyugdíjaztatása iránt. — Nyugdíjaztatott.

Cservenkovits Sándor városi lajstromzó kérvénye fizetési előleg iránt. — Megadatott.

Ballun Péter városi írnök kérvénye fizetési előleg iránt. — Megadatott.

Neumann Ignác gyógyszerész oklevelének meghirdetése. — Meghirdetett.

„Hungária“ fürdő.

Nagyfontosságú intézménnyel lett gazdagabb Zombor. — Befejezték ugyanis a kora tavasszal megkezdett építését a 120.000 koronán felüli befektetéssel berendezett pompás fürdőépületnek, melyet Tárczay Dezső emeltetett a Szentháromság téren levő ősi Tárczay-

féle ház, Basa-utczára szolgáló részén. Az emeletes épület modern homlokzatául a város külső képének emeléséhez is nagyban hozzájárul, de sokkal fontosabb, hogy ezáltal végre teljesedett Zombor város és környéke intelligens társadalmának régi óhaja, mely egy modernül az egészségügyi és tisztasági szempontok teljes figyelembevételével készült fürdő létesítésének irányában elhangzott. Valóban dicséretes elismeréssel kell adoznunk közéletünk ez ismert és közszeretben álló tagjának, ki felismerve az eszme gazdasági helyességét, tökélyt egy ily életben szükséges intézménybe fektette, melynek felállítása hovatovább létérdeke volt Zombor város intelligens lakosságának, s különösen pedig azoknak, kik lakásukban fürdőszobával nem rendelkezvén, nyilvános fürdő használatára vannak utalva. Ebben benne fekszik ezen létesítmény virágzásának biztosítása. A fürdő főkapuján a lépcsőházba jutunk, ahol a pénztár ablakán át válthatjuk meg jegyünket. Innen a karszt márványból készült sárgaréz kerítő rudakkal és karfákkal ellátott puha szőnyeggel borított lépcsőzeten a félemeletre kell menni, ahol a vetkőző fülkék vannak elhelyezve. A vetkőzők tágasak, mindegyikben fehér angolbőr pamlag, egy toilette és bot vagy esernyőnek szolgáló tartó, valamint fogasok állnak rendelkezésre. A vetkőző helyiségekből egy belső vaslépcső vezet le a tulajdonképeni fürdő részhez, s első sorban az épület fénypontjába a 15 méter hosszú és 10 méter széles, 10 méter magas kupolafedéllel ellátott, 35 db különböző színű ablakon keresztül felülről világított nagy medence terembe. A nagy medence köröskörül 6 lépcsővel van ellátva, s abba 3 óriási sárgaréz korlát igénybevételel jutunk be. A medence vize a közönség szemeláttára állandóan folyik és pedig akként, hogy a felhasznált viz a medence fenekén elcsurog, a friss viz pedig a befolyó csövön ömlik a medencébe. A medencét egy igen széles kényelmes körüljáró övezi, s itt nyerne elhelyezést a szükséges kőpadok, majolika ülökék és langyos zuhanyok. E teremről nyílnak a gőzkamra, mely lépcsőzetes fapadokkal, szabályozható zuhanyval és gőzbebocsájtóval van ellátva; a dörzsölő megfelelő csapokkal; és a teljesen elsőrendű Zsolnay-féle fayence lapokkal burkolt zuhanyterem. Itt találunk egy igen szép kisebb medencét a hideg viz részére és mintegy 15 db különböző sárgaréz zuhanyt. A fokozatos lehités után kijutunk a szárítóba, hol letörlés után az ott felállított amerikai mérőszéken megmérjük testsúlyunkat, s annak végezte után a nagy pihenő terembe térünk. A pihenő kényelmes fekvő divánokkal, fauteuillekkel, óriási csiszolt tükrökkel van felszerelve. Itt nyer elhelyezést a tyukszemvágó és egy borbélyszék is, nemkülönben a telefon.

Ha a lépcsőházból egy másik ajtón nyitunk be, egy előszobába és egy folyosóra jutunk, melyből 6 első osztályu berendezésű kádfürdő kabin nyílik. Egy-egy kabinban kényelmes angol bőrdívány, toilette, asztalka, ruhafogas stb. s egy Zsolnay-féle majolika lapokkal kirakott kád van, mely felett a tetszés szerinti hőfokra igazítható sárgaréz zuhany van felszerelve.

Az egész épület meleg és hideg vízvezetékekkel, minden helyiség egyenletes gőzfűtéssel és villanyvilágítással van berendezve. A vizet az e célra külön furt 253 méter mély artézi kut szolgáltatja.

Mint látjuk tehát, a tulajdonos semmi-némű költséget sem kimélt, csak hogy ezt a

fürdőtelepet a legjobb és legmodernebb do-loggal láthassa el, s kétségtelen, hogy a fürdő a legrövidebb idő alatt a legkényesebb igényű közönség igényét teljes mértékben ki fogja érdemelni. Mint halljuk, a fürdő megnyitása a legközelebbi napokban fog megtörténni. —gh—r.

„Az érem másik oldala.“

Lapunk 97. számában közöltük a Pesti Napló-ban megjelent „zombori iparos“ panaszos levelére a József főherceg Szanatórium Egyesület vezetőségének védekezését, amelyhez pár szóval kommentárt is fűztünk.

Erre S. S. a zombori kereskedők egyik tekintélyes tagja, nyilatkozatot tett közzé lapunk 98. számában, mely nyilatkozatra mi is el óhajtuk mondani véleményünket.

Nyilatkozatában S. S. ur utal arra, hogy midőn a Szanatórium Egyesület kibocsájtotta sorsjegyeit és ezek elárúsítását a hölgybizottság megkezdette, első sorban a kereskedőket keresték fel s ő a jótékonycélu sorsjegyekből 15 darabot vásárolt.

Ez — szerény véleményünk szerint — egy cseppet sem tartozik a nyilvánosság elé, mert „amit a jobbkezed tesz, ne tudja a bal,“ ez áll különösen a jótékonyág gyakorlásánál.

Arra a hirre, hogy a bazar széles alapokra lesz fektetve, állítása szerint, kereskedőink és iparosaink a kereskedelmi testülethez fordultak orvoslásért. De megnyugtató választ nyertek. Saját nyilatkozata szerint „sulyos anyagi veszteségeket szenvedtek volna,“ tehát ez a veszteség nem lehetett valami nagy, ha föltételelesen beszél.

De ezt nem tekintve, szinte nehezünkre esik konstatálni, hogy S. S. urnak szép és ügyesnek látszó érvelése igen közönséges, sőt ha szabad ilyen erős jelzőt alkalmazni, igen kevés erkölcsi ereje van. A nagy „Én“ kultusza soha sem volt olyan erősen kifejezve, mint éppen S. S. ur cikkében, mit a kereskedelmi osztály érdekében (?) irt és amelyben végig önmagával foglalkozik.

Az egyéniség jogának érvényesítésére talán soha se faragtak annyi frázist, mint a Pesti Napló-ban közölt „zombori iparos“ panaszos levelében. Az önzés, amelyet annak előtte, mint valami szégyenletes megbélyegző bünt, titkoltak, ma hitté avatták és követendő példaképen állítják szemünk elé.

Mi magunk is jelen voltunk a jótékonycélu ünnepély megnyitásán és a két napig tartó elárúsításon. Nagyon sok tárgy volt a kezünkben, de bizony nem láttunk azon egyebet magyar felírásnál, hanem igenis láttunk ott borsódi, erdélyi és a pécsi Zsolnay gyárból majolikákat, torontáli szőnyegeket, tót himzéseket, alföldi népi alakokat, babákat, kalotaszegi varrottásokat, magyar kosárfonó ipar termékeket és egyéb gyermekjátékokat, amelyeknek kezdetlegességéről leritt a magyar ipar e téren való fejletlensége.

Amennyiben pedig S. S. ur a saját költségén egy tisztán magyar ipartermékek-ből álló kiállítást volna hajlandó összeállítani és a kiállítandó tárgyak értékének egy bizonyos %-át a szenvedő emberiség megmentésére irányuló jótékony ügy részére felajánlaná, merem állítani, hogy Zombor város hölgyközönsége épp oly szívesen lépne a szent cél szolgálatába és vállalná az elárúsítást, mint azt a legutóbbi szanatórium kiállításnál láttuk. Meg kell kísérelni. S. S. bocsnatot kér végül nyilatkozatában, hogy saját ügyét kellett előtérbe helyezni, mivel t. kartársait közelebből nem ismeri. Hát hogy

ismerjük mi? De hogy kartársai meg van ugyanazon törekvés, multkori cikkünkkel sem vontuk kétségbe és nagyon természetes, hogy most sem állítjuk az ellenkezőjét. Épülésül pedig ide iktatjuk a főutcai kirakatokban elhelyezett tárgyak néhány felírását: „prima qualitát“, „gesetzlich geschützt“, „sockenträger“, „giftfrei“, „unserreisbar.“ A „honi-ivar“ felírását csak egy kirakatban láttuk. Ehhez nem kell kommentár!

Fejtegetésünk eredményeképen azon nézetünknek adunk kifejezést, hogy kereskedőinknek és iparosainknak bevallott szenvedésük és anyagi veszteségük bizonyára nem oly nagy, hogy annak sulya alatt összerokadnának.

Ujólág is csak ismételhjük, amint azt multkori cikkünkben már irtuk, hogy kár volt ezzel a disszonans hanggal a szép, nemes és humánus célt szolgáló intézményt megzavarni akarai.

Mert a már megtörtént vásár után ugyis közömbös, vajjon alaposak-e a panaszok, vagy csak reflex hatásai az osztrák ipartermékek kiszorítására irányuló áramlatnak.

A jövőben rendezendő ily jótékony bazároknál pedig a rendezők dolga, hogy a jótékonyág örve alatt ne csempészhessenek be osztrák és német iparcikkeket.

Béke velünk. A.

H i r e k.

Olvasóinkhoz. Az új esztendő beköszöntésével lapunk immár a XXIX. évfolyam küszöbét lépi át.

Ebből az alkalomból talán szerénytelenség nélkül szabad olvasóinkhoz fordulni és továbbra is kérni szives támogatásukat.

Akik a lefolyt huszonnyolc esztendő alatt megtiszteltek szives érdeklődésükkel, azok képet alkothattak maguknak arról, hogy mi hogyan fogjuk fel hirlapirói kötelességünket. Továbbra is abban a komoly irányban óhajtuk a közügyeket szolgálani.

Az az ország érdekeinek szolgálata képezte mindig első feladatunkat. És ennek a feladatnak mindig a legjobb meggyőződésünk szerint igyekeztünk megfelelni, anélkül, hogy a politikát felhasználjuk volna olcsó hirlapi sikerek hajhászására. Igaz meggyőződésünk szerint a jövőben is a legnagyobb higgadsággal igyekszünk megfelelni politikai kötelességeinknek.

Ugy a politikai részben, mint a lap egyéb részeiben a jelszavaink voltak: az igazság, a tárgyilagosság, a komolyság és a mérsékelt, nem sértő modor. Ezek a jelszavak vezették mindig tollunkat, akkor is, ha általános-ságban irtunk, de akkor is, ha személyeket kellett a közügy érdekében aposztrofálnunk.

Amikor 28 év után új előfizetést nyitunk, nem kívánunk hosszas, hangzatos frázisokkal lapunk barátaihoz és olvasóihoz fordulni. Csak keresetlen.

egyszerű szavakban kérjük, hogy benünket a jövőben is támogatni sziveskedjenek.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

A karácsonyi ünnepek alkalmából lapunk összes olvasóinak és munkatársainak boldog ünnepeket kívánunk. — Lapunk legközelebbi száma a közbeeső karácsonyi ünnepek és az alispánválasztó közgyűlés miatt szombaton, folyó hó 30-án jelenik meg.

Királyi kitüntetés. Ófelsége a király Brankovits György görög keleti szerb patriárkát, Zombor város díszpolgárát, ötvenéves papi jubileuma alkalmából a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki.

Kinevezés. Latinovits Pál főispán Listyevity Títusz h. rendőrőrkapitányt tegnap kinevezte Zombor szab. kir. város főkapitányává. Örömmel vettük a hírt, mert Listyevity Títusz eddigi működésével Zombor város közönsége a lehető legteljesebb mértékben meg volt elégedve és hisszük, hogy munkásságával a jövőben is el fogja nyerni közönségünk becsülését és feljebbvalóinak tiszteletét.

Kinevezés. Latinovits Pál főispán Sréter Károly városi alszámvevőt tiszteletbeli főszámvevővé nevezte ki.

Iskolalátogatás. Dr. Radvány Ferenc kir. segédtanfelügyelő Katymár, Madaras és Mélykut községekben teljesített iskolalátogatásokat az elmúlt héten.

Istentisztelet elmaradás. A zombori ev. ref. gyülekezet tagjainak hivatalos tisztelettel tudomására hozom, hogy e részben vett esperesi értesítés fonalan, a karácsony második napján megtartatni szokott istentisztelet, ezuttal megtartható nem lesz. Zombor, 1905. december 20. Kozma László. egyházigazgató.

Az óbecse—zombori vasut kiépítésének munkálatai gyors egymásutánban folynak. A szükséges területek kisajátítása ügyében mult esütörtökön Obecsen járt Drakulits Pál orszgy. képviselő és az érdekeltekkel a földvételeber megállapodott. Lánconként 2002 koronáért váltja meg a vállalat a földet s így négyszögölenként 94 fillér jut. Az érdekeltek nagyrésze már alá is írta az egyezményt.

Zenta város jubileuma. Pár hó múlva négyszáz éve lesz annak, hogy Zenta királyi városi szabadalmat nyert. E szabadalmat II. Ulászló király 1506. évi február 1-én kelt oklevelével adományozta. A négyszázéves évfordulót a város meg fogja ünnepelni s ez ügyben a tanács legközelebb javaslatot fog terjeszteni a közgyűlés elé. Az innepi alkalomra a város történetét is kiadják, melyet korábbi megbízatás alapján Dudás Gyula tanfelügyelő, a megyei történelmi társulat ismert historikusa, lapunk jeles tollu munkatársa írt.

A protestáns bál. A protestáns ifjuság által rendezendő bála a következő meghívót adták ki: A zombori evangélikus templom építési alapja javára a protestáns ifjuság kegyesce lu protestáns bált rendez Zomborban 1906. évi január hó 5. napján a Vadászkiirt szálló összes termeiben, amelyre a nagyér-

demű közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté 9 órakor. Személyre szóló meghívókat nem bocsátunk ki. Felülfizetéseket a kegyes cél javára köszönettel vesszünk és hirtalpilag nyugtázzunk. Személyjegy 2 kor. Csaladjegy 5 kor. Jegyek előre válthatók Szabó Nándor Péter és Tantner Ottó urak üzleteiben. A váltott jegyek a karzatra is érvényesek. — A rendezőbizottság: Prokópy Imre elnök, Jeisel Henrik alelnök, dr. Mérey Béla alelnök, dr. Pataj Sándor titkár, Szauer Sándor pénztáros, Hubay Miklós ellenőr, Wallandt Ákos cigánybíró, dr. Berényi Antal jegyző, dr. Somody János jegyző, Wagner Albert jegyző, Wizinger Viktor jegyző, Ádám Endre, Becker Jakab, Hahn Miklós, dr. Kurecz Henrik, Mikes Kálmán, Papp Gyula, Schick Gyula, Szauer Géza, Szauer Jenő, Szauer Pál táncrendező. Bálbizottság: Baky Elek, Bátor Henrik, Boross Lajos, Csetry Károly, Diener János, Essigmann Károly, Főző Nándor, Pálffy Ferenc, Gazda Lajos, Gehring Ede, Halm Ervin, Halm Sándor, Halm Ottó, Heinecz Kálmán. Hetteszheimer Henrik, Hoffmann Károly, János Gusztáv, Jánosy Károly, Kozma László, Komáromy Gyula, Kovács Gyula, Kiss Gyula, Konecsk László, Kraicz Lajos, Lombos Alfréd, Martin Tivadar, dr. Molnár Károly, Móricz Kálmán, Pallein János, Rácz Soma, Roediger Lajos, dr. Sági Samu, Scultety Ferenc, Sréter Károly, Steiner Lajos, Szabó László, Szalkay Béla, Szobotka Rezső, Szól Sándor, Tomesányi Aladár, Törös Sándor, Trencsény Károly, Vikár Elemér, Zsoldos Benő.

Uj ügyvéd. Dr. Turányi Zsigmond ügyvéd irodáját a bajai-ut 10. sz. a. megnyitotta.

Szilveszter estély. A zombori kaszinói dalárda az idén is megtartja tombolával egybekötött Szilveszteri dalestélyét. A hangverseny sorozata a következő: 1. Horváth Á.: Magyar népdalok, férfikar. 2. Vieuxtemps: Fantasie Caprice op. 11. előadják: Csavojác János hegedűn, Blumenthal Károly zongorán. 3. Beschnitt: Ossián, férfikar. 4. Gaal F.: Suite (orosz dalok) op. 54. előadják: hegedűn Csavojác János, cellon dr. Németh Arthur, zongorán Blumenthal Károly, harmoniumon Tomesányi Aladár. 5. Horváth Á.: Magyar népdalok, férfikar. Közönségünk a dalestély iránt élénken érdeklődik.

Téli gazdasági tanfolyam. Az adai m. kir. földmives gazdasági iskolával kapcsolatosan ingyenes téli gazdasági tanfolyam tartatik, amelynek célja, hogy a felnött gazdaközönség, ki gazdaságát csak rövidebb időre hagyhatja el, az okszerű gazdálkodás alapismereteiben oktatást nyerhessen. Az oktatás gyakorlati utmutatásokkal történik. A téli gazdasági iskolába erkölcsi bizonyítvány felmutatása mellett felvétetik minden 18 évet betöltött földmivelő, aki irni, olvasni és számolni tud. A tanfolyam 2 hónapig, 1906. január hó 5-től február hó 28-ig tart. A tanfolyamra 20 benlakó tanuló vétetik fel, kik minden díj lefizetése nélkül lakást és teljes ellátást nyernek. A téli gazdasági iskola növendékei oktatást nyernek: A talajismeretre, az általános növénytermelésre, állattenyésztésre és ápolásra, a háziállatok és baromfi tenyésztésre. Gazdasági számadások vezetése. Mezőgazdasági háziipar azon ágaiából, tehát a bognáripár, kosár-, seprő- és kefékötés nyernek oktatást, amire az iskola be van rendezve. Előjegyezni lehet személyesen, vagy írásbelileg az adai m. kir. földmives iskola igazgatóságánál.

Borbély-kartel. Vettük a következő sorokat: A helybeli fodrászok és borbélyok folyó hó 20-án tartott értekezletükön egyöntetűen megállapodtak abban, hogy a kiszolgálási árakat mérsékelten felemeljék. E megállapodás folyó hó 24-én, illetve 1906. január 1-én lép életbe. — A mai drágasággal és megélhetés nehézségeivel indokolják a borbélyok ezen intézkedésüket.

Telefonösszeköttetés a Balkánnal. A telefonösszeköttetés Belgráddal december 10-én, Bukaresttel december 14-én nyílt meg. Mindkét vonalon igen élénk a forgalom, úgy hogy eddig naponként ötvennél több beszélgetés folyt. A budapest—belgrádi vonalra magyar részről bekapesolvák Buda-

pest, Baja, Szabadka, Szeged, Ujvidék, Zenta és Zombor, szerb részről pedig Belgrád, Obrenovác, Pozarevác, Szendrő, Sabác, Valjevo, Jogodina, Csuprija és Porchin. Zimony és a szerb állomások között direkt összeköttetés van. A budapest—bukaresti vonalra magyar részről be vannak kapesolva Budapest, Brassó, Csikszereda, Gyulafehérvár, Kolozsvár, Nagyszében, Segesvár és Sepsiszentgyörgy; román részről egyelőre csak Bukarest; de Galac és Braila bevonása ügyében folyik a tárgyalás és kilátás van arra, hogy e két fontos román kereskedelmi várossal nemsokára szintén meglesz az összeköttetés. Vörös László kereskedelmi miniszternek most már az a terve, hogy a többi balkáni államot is bevonja a magyar nemzetközi telefonhálózatba. Ez okból intézkedett, hogy Bulgáriának bevonása ügyében tegyék meg a szükséges lépéseket. A miniszter intézkedésének megfelelően Szalay Péter államtitkár elrendelte, hogy mindenekelőtt Brassó és Szófia közt tegyenek kísérletet, hogy ez a vonal is a lehető legrövidebb idő alatt életbeléphessen.

A segédjegyzők választása.

A közigazgatási hatóság egy konkrét esetből kifolyólag, amidőn egy segédjegyzői választást azon indokolással felebezték meg, hogy az illető nem nyert általános szótöbbséget: elvi határozatot hozott. E szerint, mivel a törvény értelmében kis- és nagyközségekben csak a jegyző, orvos és bíró megválasztásánál kívántatik általános többség, de a segédjegyzőre ez a rendelkezés nem terjed ki, a segédjegyző viszonylagos szavazattöbbséggel is megválasztottnak tekinthető; vagyis ily esetekben nincs helye a pótválasztásnak.

Értesítés. A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden 1906. január hó 14. napján d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi uj vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

A Duna—Tisza csatornaterv ismét foglalkoztatja az intéző köröket. Ugyanis Vörös László miniszter memorandumot dolgoztatott ki a Duna—Tisza csatorna ügyében, amelyet egy legközelebb összehívandó országos szaktanácskozáson vitatnak majd meg. Ennek eredményéhez képest fogják ezután a részletes terveket kidolgozni és a csatornát előmunkálatba venni. — Obecsenek nagy érdeke volna, ha ez a csatorna a város alatt torkollanék a Tiszába, amint azt dr. Balaton Gyula főbíró atapos fölterjesztésében kimutatta és sürgette, éppen azért nagyon helyes volna, ha Obecse intéző körei nem hagynák eme óhaját elaludni.

Csalódott szerelem, csalfa szerelem.

Szabadvár irják: Csak a nagyvárosok krónikáiban található annak a szegény leánynak sorsához hasonló történetek, aki folyó hó 15-én, immár másodsor akart megvalni az élettől, alig husz éves korában. Egyszerű szülők viruló szépségű, kedves mosolygású leánya volt Csik Margit. Már alig 16 éves korában fellünt mindenkinek szépsége. Sokan keresték a szegény sorsban élő leányka ismeretséget, míg végre a szabadkai ifjuság egyik lovagját érte a szerelem, hogy közelebbi ismeretségbe léphetett vele. A gyermek kedélyű leánykát megigézték a büvös, szenvedélyes szavak s az alszerelmet viszonozta odaadóan, igaz szerellemmel. Az édeni napok azonban kis ideig tartottak, a csapodár ifju pillanatnyi fellángolását hideg közöny váltotta fel s véget vetett a viszonynak. A szerelmében keserűen csalódott leányt, vigasztalan elhagyatottságában a hűtlen kedves egyik barátja kereste fel s a jó barátot eljárásáért szidalmazva, szentül fogadkozott, hogy ő hűséges pártfogója lesz s sohasem fogja elhagyni. A leányka hitt e híres vigasztalásnak és hűségével ajándékozta meg uj lovagját. De a régi boldogságot nem tudta feltalálni a változott helyzetében s többször elkeseredve panaszkodott ismerőseinek. Az uj jóakaró (?) azonban nem tágitott, minek az lett a következménye, hogy a szerencsétlen fiatal leány az áldatlan állapotnak véget vetendő. gyufaföldatot ivott. A gondviselés

azonban visszaadta az életnek a jobb sorsra érdemes leánykát, aki lassan mégis beletörődött sorsába. Nem úgy azonban a szenvedélyes jóakaró, aki csakhamar újra nyomában volt. Péntek délután, minthogy néhány napig feléje sem nézett a jóbarát, felkereste s szemrehányólag tudatta vele, hogy végleg eltávozik a városból. Hideg közönyvel hangzott el a válasz: „Hát csak menj.” A leány csak ennyit mondott: „Tudom, hogy csak ezt akartad” s eltávozott. Este 6 órakor Csik Margit szüleinek lakásán szerezika oldatot ivott. Kivitték a kórházba, hol a gyors orvosi segély talán megmentheti az életnek.

Szegény emberek támogatása. A földmivelségi miniszter a zentai kosárfonók szövetkezetének munkások kiképzése céljából tartandó tantolyam költségeire 900 korona segélyt engedélyezett s a szövetkezetnek egy fűzveszőhántó és gyalulógépet adományozott.

Zsebtolvajlás. Gabrics Mihály szabadkai lakosnak a bajai vasúti állomáson a vásárról hazamenet egy élelmes zsebtolvaj 1000 koronával bélelt pénztárcáját ellopta. A szabadkai rendőrségnek sikerült az élelmes tolvajt kinyomozni Olajos József többször büntetett zsebtolvaj személyében. De az 1000 koronát a megtartott házkutatás alkalmával nem találták meg, csupán 186 korona készpénzt és egy 100 koronás bankjegyet találtak a szalmazsákban elrejtve. Olajost a rendőrség letartóztatta és átkísérte az ügyészség börtönébe.

Madoly keringő. A József királyi herceg Szanatórium-Egyesületnek György Á. Mór kiváló zeneszerző bájos keringőt szerzett és ajánlott föl. A Madoly keringőt már több katonazenekar játsza is. A zongora-átírat 2 korona 40 fillér áron a József kir. herceg Szanatórium-Egyesületnél (Budapest, József-körút 36. szám alatt) kapható. Minden fillér a szegénysorsuk tüdőbeteg alapjára. Ajánljuk zongorázó hölgyeink figyelmébe. A zenei perne vonzó és bájos. Kívánunk neki érdemes elterjedést.

A motorhajtó benzin ára csökkent. A motortulajdonos kisiparosokat és kisgazdákat fölöttébb érdekelni fogja az a hír, amely szerint a kamarák közbenjárására a kereskedelemügyi miniszter megállapodást létesített a hazai petróleumfinomító társaságokkal, melynek értelmében ezek a hajtóerőre szolgáló benzin adómentességét csak azzal a föltétellel élvezhetik, ha a benzint a kisiparosoknak és kisgazdáknak 1905. december 1-től 1906. április hó végéig, illetőleg a további intézkedésig métermázsánként 16 koronáért szolgáltatják ki. Az áresökkenés 4-5 koronát tesz ki a mai piaci árhoz képest.

A politikai helyzet szenzációs hírei mellett nem kisebb szenzációt kelt az a diszmű, mely most jelent meg a könyvpiacon, és ami még csodálatosabb, ezt a diszművet ingyen szerezheti meg magának akárki. Az „Ország-Világ”, hazánknak ez a legszebb, legértelmesebb képes hetilapja már évek óta minden év karácsonyán egy-egy gyönyörű „Almanach”-kal ajándékozta meg előfizetőit, és az elmúlt év leggyönyörűbb irodalmi terméke volt az az Almanach, melyet az Ország-Világ 25 éves fennállásának jubileuma alkalmából juttatott ingyen ajándékol előfizetőinek. Az Ország-Világ most is méltó maradt önmagához. Az az Almanach, melyet most karácsonykor ad minden előfizetőjének, annak is, aki most fizet elő nyolc koronával félve az Ország-Világra — a legszebb, a leggyönyörűbb, ami valaha könyvpiacon megjelent. Ennek az ajándékkönyvnek fényes, pazar kiállításával semmiféle hazai avagy külföldi műnem vetekedhetik. De a tartalma is olyan — a magyar íróvilág minden jelese, Mikszáth Kálmán és Herczeg Ferencel az élén van együtt a műben — hogy az csak a két szerkesztőnek, dr. Váradi Antalnak és dr. Falk Zsigmondnak válik dicsőségére. Nem ajánlhatalunk tehát jobbat és hasznosabbat lapunk olvasóinak, mint hogy fizessenek elő az Ország-Világra, hazánk e legrégibb, legelterjedtebb, legszebb és legértelmesebb hetilapjára, mely ajándékol többet ad, mint amennyi a lapnak egész évi előfizetési ára. Az Ország-

Világ előfizetési ára negyedévre 4 korona, félve 8 korona, egész évre 16 korona s az előfizetési pénzek az Ország-Világ kiadóhivatala címére: Budapest. V., Hold-utca 7. szá alá küldendők.

Kellemes meglepetést szerez előfizetőinek a Magyar Hírlap. Minden újonnan belépő előfizető ugyanis január hó elsejéig ingyen kapja a lapot és karácsonyra egy kiválóan izlées és díszes kiállítású alkalmi naptárt, ha előfizetését karácsony előtt beküldi. A Magyar Hírlap este jelenik meg Budapesten és kora reggel odaér minden vidéki városba. A Magyar Hírlap tizenöt éves multjának minden egyes napja amellel bizonyít, hogy a nemzeti iránynak, a szabadelvű haladásnak, az emberi jogok kiterjesztésének, a gazdasági fejlődés előkészítésének tántoríthatatlan bajnoka. Naponként arra törekszik és e törekvését meg is valósítja, hogy nap-nap után párhuzamos érdekességű újat nyújtson olvasóinak. Országszerte nagy feltűnést és érdeklődést keltett azon újítása, hogy az eseményeket fényképfelvételekben és rajzokban mutatja be. Levelezői vannak a világ összes nevezetesebb városaiban és egész Magyarországon. A Magyar Hírlap szépirodalmi közleményei elsőrangúak. Eredeti tárcái a legjelesebb magyar írók tollából valók. Fordított tárcáiban a világirodalom kitünőségeit mutatja be. Regényei magas színvonalúak és érdekfeszítők. Minden előfizető hónaponta egy-egy rendkívüli érdekes magas színvonalú szépirodalmi kötetet kap teljesen díjtalanul. Az egész esztendő folyamán tehát tizenkét gyönyörű ingyen könyvhöz jutnak az állandó előfizetők. A Magyar Hírlap előfizetési árai: egy hónapra 2 kor. 40 fill., negyedévre 7 kor., félve 14 kor. Egyes szám ára 8 fillér, vidéken 10 fillér. Mutatványszámot kívánatra bárkinek küldünk. Magyar Hírlap V., Honvéd-utca 10. szám.

„Antidol” a legjobb gyógyszer fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen, a szert nem kell bevenni, néhány csepp a tenyéren előrészölve s használati utasítás szerint belegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla. Kérdezze ismerőseit: hogy használta-e már az „Antidol”-t? amely nagyszerű hatású aranyéremmel lett kitüntetve. Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fill. és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható Zomborban: Tarczyay István és Temesváry József gyógyszerüzaraiban. 20—1

Színház.

A **Nebántsvirág** hétfői előadása alkalmával végre a hamisítatlan francia operette-zene derűs pajkosságában, szellemes bájában és könnyed hangszerelésében gyönyörködhetünk volna, ha bizonyos durvaságok és némi lagymatag nehézkesség meg nem rontják vala élvezetünket. Mert amit Ernyei kápláros őrnagya a színpadon véghez vitt, s ami visszatetsző tulzást egynehányszor Hatvani figurás őrmestere és a remekül maszkírozott, de az általános hangos kacagástól félrevezetett Virányi a rendező parányi szerepében elkövettek, az sehogysen illett bele ennek a telivér francia operettnak finom keretébe. Most is csak megismételhetjük azt a jó tanácsot, melyet már több ízben hangoztattunk, amelynek célszerűségéről azonban, úgy látszik, oly roppant nehéz meggyőzni az érdekelteket: mértéket tartani, uraim! Ez a színpadi hatás rejtélyének a kulcsa. Mert ne feledjék el La Rochefoucault egy, a helyzetnek megfelelően variált aranymondásának az igazságát: A komikusát a nevelésgestől csak egy rövidke lépés választja el. Már pedig ha tény az, hogy a nevelésgestől, ugyi első sorban a színpadon kellene ezt szem előtt tartani.

Az éremnek ezt a rosszabbik oldalát ekképen letárgyalván, meglepő elismeréssel kell megemlékeznünk Kormos Ilonkáról, aki Denise végtelenül kedves szerepébe belelívte fiatalosságának minden üdőségét és elragadó elevenességének finoman temperált pajzanságát. Méltó partnere volt Polgár Károly (Celestin), bár

az utolsó felvonásban valamivel diszkrétebb játék nem lett volna ártalmára. Molnár mint fejedelemasszony és Nagy I. mint színigazgató teljesen megfelelőek voltak, míg Sik csendes megadással szenvedte végig a nem neki való szerepet.

Ami pedig bizonyos vétagoknak mesterséges uton való kikerekítését illeti, ugy jó lesz máskor előzetesen dr. Lendlnek, a híres präparátornak szakszerű véleményét kikérni.

Térszűke miatt a többi előadásról tudósítást lapunk jövő számában adunk.

Vármegyei közgyűlés.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának ez évi IV-ik évnegyedes közgyűlése folyó évi december hó 30-ik napján reggeli 9 órakor a megyei székház nagytermében fog megtartatni a következő tárgysorozattal:

1. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter intévénye a szállítható mezei vasutak engedélyezése tárgyában.
2. Kereskedelemügyi miniszter rendelete az iparfelügyeleti és kazánvizsgálati szolgálat decentralizációja tárgyában.
3. Városv Gyula kalocsai érseknek köszönő levele érsekké kinevezése alkalmából hozzá intézett üdvözlő iratért.
4. A vármegyei főjegyző előterjesztése Csátalja község közdülő közutjairól készített törzskönyvek hitelesítése tárgyában.
5. Ugyanannak előterjesztése a titeli főszolgabírói és szolgabírói laképületeken szükséges javítási munkálatok tárgyában.
6. Ugyanannak előterjesztése az Óbecse-Péterréve községek közötti törvényhatósági ut mélyen fekvő részének bérbeadása tárgyában.
7. Ugyanannak előterjesztése a Zombor szab. kir. város területén átvonuló törvényhatósági közutak fentartásához való hozzájárulás tárgyában.
8. Az üresedésben levő alispáni állásnak választás utján való betöltése.
9. Az óbecsei kerületi hitelbank kérvénye a megyei pénzeknek nála nagyobb mérvben leendő elhelyezése iránt.
10. A közigazgatási bizottságból kilépő öt tag állásnak választás utján való betöltése.
11. Igazoló választmány megalakítása.
12. Gazdászati választmány tagjainak megválasztása.
13. Az 1876. évi VI. t. c. 55. §-a rendelkezése folytán a tiszti ügyész helyettesének megjelölése.
14. Szommer József felebbezése Bácsalmás község által a községi alkalmazottak nyugdíjárulékának fedezése tárgyában hozott határozat ellen.
15. Dr. Dekker Gyula felebbezése Nemesmilitics községnek a kéménysepartetési díjak megváltása tárgyában hozott határozata ellen.
16. Kovács Ferenc felebbezése Óbecse községnek Milovánov Dániel italmérsi engedélyének áthelyezése tárgyában hozott határozata ellen.
17. Igity Pera és társainak felebbezése Urszentiván községnek a községi földek hasznosítása tárgyában hozott határozata ellen.
18. Kozma Dezső felebbezése Bácsfeketehegy községnek a községi szolgák felfogadása tárgyában hozott határozata ellen.
19. Sipos György és társai felebbezése Adaközségnek az írkokok drágasági pótléka ügyében hozott határozata ellen.
20. Popov Milán és társai felebbezése Csurog községnek a kisbírói fizetések felemelése tárgyában hozott határozata ellen.
21. Jankov István és társainak felebbezése Zsálya községnek a rendőrségi fizetések felemelése tárgyában hozott határozata ellen.
22. Müller János felebbezése Kerény községnek egy új tanítói állás szervezése tárgyában hozott határozata ellen.
23. Tripolszky Ágoston és társai felebbezése Péterréve községnek a községi pénzek elhelyezése tárgyában hozott határozata ellen.
24. Michler Ferenc felebbezése Mohol községnek az egyik tanítói javadalom újbóli megállapítása tárgyában hozott határozata ellen.

25. Kovácsévics Ottó felebbezése Zenta városnak a helyettes adólistát díjazásának megtagadása tárgyában hozott határozata ellen.
26. Özv. Baresy Zsigmondné felebbezése Zenta városnak a kért segélyezés megtagadása tárgyában hozott határozata ellen.
27. Ujpalánka község határozata Krémer Mátyás és társa községi pótdadjának leírása tárgyában.
28. Titel község határozata Novák György legelődjának leírása tárgyában.
29. Zenta város határozata ifj. Csermák András tartozásának törlése tárgyában.
30. Ugyanannak határozata Ruzsa Menyhért tartozásának törlése tárgyában.
31. Ugyanannak határozata Kopasz Mihály tartozásának törlése tárgyában.
32. Ugyanannak határozata ifj. Szeles István hátralékának törlése tárgyában.
33. Ugyanannak határozata Körösi Péter tartozásának törlése tárgyában.
34. Ugyanannak határozata özv. Gulyás Istvánné hátralékának törlése tárgyában.
35. Ugyanannak határozata Tóth István Mucsi fizetési előlege tárgyában.
36. Ugyanannak határozata Gombos Mária óvónő fizetési előlege tárgyában.
37. Martonos határozata a kéményseprési díjak megváltása tárgyában.
38. Palánka határozata a kéményseprési díjak megváltása tárgyában.
39. Szilágyi határozata a kéményseprési díjak megváltása tárgyában.
40. Bulkeszi határozata a kéményseprési díjak megváltása tárgyában.
41. Kuczora határozata a kéményseprési díjak megváltása tárgyában.
42. Mohol határozata Viszmeg János segélyezése tárgyában.
43. Ugyanannak határozata Erdélyi András segélyezése tárgyában.
44. Melykut határozata Kovács Sándort megillető 16 kor. 17 fillér visszafizetése tárgyában.
45. Titel határozata Belovuk Mladenné segélyezése tárgyában.
46. Bácsföldvár határozata a községi szegények segélyezése tárgyában.
47. Magyarakanizsa határozata az adórjani csordások díjazása tárgyában.
48. Ada határozata az 1905. évi 3 $\frac{1}{2}$ %-os megyei pótdadó mikénti fedezése tárgyában.
49. Bácsujlak község határozata az előfogatosok díjai tárgyában.
50. Melykut község határozata az orgona kijavitása tárgyában.
51. Óbecse község határozata a liget egy részének felszántása tárgyában.
52. Bács község határozata a község ház épület berendezése tárgyában.
53. Óbecse község határozata építési telkek megváltási ára tárgyában.
54. Sztapár község határozata istálló és felszer. építése tárgyában.
55. Bajmok község határozata a kataszteri felmérési költségek fedezése tárgyában.
56. Tündéres község határozata ház helyek eladása tárgyában.
57. Bácsóváros község határozata a Popovfele per költségei tárgyában.
58. Tündéres község határozata jegyzői nyugdíjárulékok kifizetése tárgyában.
59. Kishegyes község határozata ideiglenes díjok alkalmazása tárgyában.
60. Bezdán község határozata önálló gazdasági iskola felállítása tárgyában.
61. Titel község határozata vágóhid építése tárgyában.
62. Magyarakanizsa község határozata szőlőföldek bérbeadása tárgyában.
63. Szentfülöp község határozata a községi őrök lakbérére tárgyában.
64. Zenta város határozata az elboesájtott rendőrök ellátása tárgyában.
65. Bácsujfalu község határozata új bika-istálló építése tárgyában.
66. Ópalánka község határozata kölesön felvétele tárgyában.
67. Martonos község határozata a ház helyek rendezési költségei tárgyában.
68. Szilbács község határozata a rendőri fizetések emelése tárgyában.
69. Veprőd község határozata az óvodai kert használatára tárgyában.
70. Ujverbász község határozata egyes alkalmazottak személyi pótléka tárgyában.
71. Bácsgyulafalva község határozata egy tanítói állás szervezése tárgyában.
72. Bácsgyulafalva község határozata a fizetési szabályrendelet módosítása tárgyában.
73. Bajmok község határozata a pénztárnoki fizetés felemelése tárgyában.
74. Gara község határozata a segédjegyző lakbérére tárgyában.
75. Gara község határozata a fogyasztási adókezelési járulék felosztása tárgyában.
76. Zenta város határozata az öreg honvédek segélyezése tárgyában.
77. Mohol község határozata egy őrnöki állás rendszeresítése tárgyában.
78. Mohol község határozata Kormos József tanító korpótléka tárgyában.
79. Hódság község határozata ifjúsági könyvtár beszerzése tárgyában.
80. Óbecse község határozata a fogyasztási adók kezelése tárgyában.
81. Zenta város határozata iskolai telkek beszerzése tárgyában.
82. Szenttamás község határozata dr. Pavlovits Momir díjai tárgyában.
83. Dunagárdony község határozata Szremesevits János failletménye tárgyában.
84. Hercegszántó község határozata a községi földek hasznosítása tárgyában.
85. Mohol község határozata a gör. kel. kántor lakbérére tárgyában.
86. Zenta város határozata a Berger testvérek cég tartozásának törlése tárgyában.
87. Ada község határozata a herés földek bérbeadása tárgyában.
88. Magyarakanizsa község határozata egy tanítói állás rendszeresítése tárgyában.
89. Szenttamás község határozata a nagyvendéglő terveinek díjai tárgyában.
90. Martonos község határozata ifjúsági könyvtár létesítése tárgyában.
91. Zenta város határozata Veres Árpád korpótléka tárgyában.
92. Turja község határozata Kavandorov Zorka segélyezése tárgyában.
93. Bácsalmás község határozata a halas-repőzei h. é. vasút által kisajátított földterület becsértékének megállapítása tárgyában.
94. Temerin község határozata a községi dülütak kifizetése tárgyában.
95. Magyarakanizsa község határozata az új városi árterzi kuttól vezető ut és esirkepiac kikövezése tárgyában.
96. Óbecse község határozata az alsó városi róm. kath. templom és plébánia előtt levő járda kiaszfaltirozása tárgyában.
97. Kiskér község határozata a Bayer Jakab által létesített árterzi kut tárgyában.
98. Palona község határozata a Vöröskereszt-utca végén építendő hid tárgyában.
99. Gróf Széchenyi Emilné és társai vajszkai lakosok kérvénye a gombos-palánkai községi közlekedési közut egy részének helyreállítása iránt.
100. Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület kérelme anyagi támogatás iránt.
101. Hoffmann Sebestyén kérvénye áthelyezéséből eredő költségek megtérítése iránt.
102. Csuzdy Halász Béla kérvénye áthelyezéséből eredő költségek megtérítése iránt.
103. Nuszpl Mihály községi rendőr segély iránti kérvénye.
104. Kishegyes község határozata a behajthatlan községi követelések leírása tárgyában.
105. Dunacséb község határozata a behajthatlan községi követelések leírása tárgyában.
106. Ujverbász község határozata a behajthatlan községi követelések leírása tárgyában.
107. Omoravica község határozata a behajthatlan községi követelések leírása tárgyában.
108. Gombos község határozata a behajthatlan községi követelések leírása tárgyában.
109. Dunacséb határozata fogyasztási adó leírása tárgyában.
110. Militics I., II., III., IV., Ujfutak, Vajszka, Bogyán, Pincéd 1905. évi pótköltségvetése.
111. Piros, Szentfülöp, Dérnye, Bácskeresztur, Bácsordas, Militics, Temerin, Vajszka, Begecs, Urszentiván, Ósöv, Dunabökény, Pet-

róc, Ujfutak, Tataháza, Tiszakálmánfalva, Csurog, Regőce, Dávod 1906. évi költségvetése.

112. Rém, Paripás, Kucora, Mélykut 1904. évi, Petrőc 1903. évi, Vajszka, Bácsfeketehegy 1903. évi közpénztári számadásai.

113. Sajkásgyörgye 1904., Nádalj 1900-1903., Csurog 1904., Alsókabol 1904. évi képzés és nevelési alap kimutatásai.

114. Titeli rétkezelő bizottság 1904. évi számadása.

115. Doroszló község 1904. évi szegény-alap számadása.

116. Tataháza község határozata az 1901. évi számadásra tett észrevételek elosztatása tárgyában.

Szerkesztői üzenetek.

M. M. Budapest. A legnagyobb készséggel teljesítjük óhajtatásait, mely a miénk is. A jelen számból azonban nagy sajnálatunkra kizorult az iránycekk. Jövő számunkban tesszük majd közzé s mutatványt is adunk hozzá. Köszönet a megemlékezésért és szives üdvözlét az ünnep és újév alkalmából.

Óriás. A folytatás nem úgy vágott be, mint mi gondoltuk. Hiszen a point-ja ép az lett volna, ha mindkét jó fiú lépén ragad s utánuk sorba valamennyi. Ez a folytatás azonban cinizmusával izetlen, hosszadalmas-ságával pedig se nem érdekes, se nem nyereség lapunk számára, hanem egyszerűen unalmas. Ilyen csalódásnak nem tehetjük ki női olvasó közönségünket. Fejezze be amugy — s azután ebből a sütebből elég, mert a társaság szervezete érdekes fejleményekkel nem kecsegtet.

HIRDETÉSEK.

6019. sz.

kig. 1905.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Liliomos községben üresedésbe jött őrnöki állás betöltése céljából pályázatot hirdetnek.

Javadalmazás havi előleges részletekben évi 800 korona; végrehajtói teendőket is köteles végezni.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **1906. évi január hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Szláv nyelvbeni jártasság okvetlen szükséges.

Hódság, 1905. december 16.

Szemző Károly,

2-2

főszolgabíró.

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető eleme.
Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerk'sztő
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odandó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Köitsegvetések és tervezetek ingyen!

4536. sz.

1905.

Pályázati hirdetmény.

Bácsbokod község székhelylyel, Csávoly, Felsőszentiván és Bácsborsód községekből álló körállatorvosi állásra, mely állás 1200 korona évi fizetés és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal van egybekötve, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1906. évi január hó 15-ig** nyujtsák be.

A később beérkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Baja, 1905. évi december hó 12.

Főszolgabíró hiv. táv.

Kuluncsics,
szolgabíró.

2-2

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

1. sz. 1905.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága által 31560/1472. jkv. 1905. sz. a. jóváhagyott árlejtési feltételek alapján Csantavér községben újonnan építendő 2 tanyai állami népiskola céljára szolgáló iskolaépületek és mellékhelyiségek építésére alulírott előjáróság pályázatot hirdet.

Ezen építési munkálatok biztosítása céljából **1906. évi január hó 27-ik napján d. e. 10 órakor** Csantavér község-háza tanácstermében nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyhez a vállalkozni szándékozók ezennel meghivatnak.

Minden egyes tanyai iskola és mellékhelyiségének kikiáltási ára 5850 korona 86 fillér. A kikiáltási árnak 10%-át az árlejtésben résztvenni szándékozók kötelesek készpénzben az árlejtés megkezdése előtt óvadék címén a község pénztárába befizetni.

Az építkezések 1906. évi április 1-5-én napján megkezdendők és mindkét iskola a mellékhelyiségekkel együtt legkésőbb 1906. évi augusztus hó 26-ik napjáig teljesen használható állapotban átadandó. A vállalkozókkal vállalati szerződés fog köttetni.

Az árlejtési feltételek, az építési tervrajzok és költségelőirányzat Csantavér község jegyzői hivatalában minden nap 8-12 óráig megtekinthetők.

Csantavéren, 1905. december 14.

Szokola Gyula, **Tóth Ferenc** bagi,
jegyző. 2-2 bíró.

Új elektrotechnikai műhely Zomborban.

Azon sokoldalú felhívásnak engedve, van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Zomborban, Orgona-utca 20. szám alatt lévő házban** a jelen kor igényeinek teljesen megfelelő

elektrotechnikai műhelyt

nyitottam, és azt a mai naptól fogva üzemben tartom.

Elvállalok e szakmába vágó mindennemű munkák elkészítését.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

SZALAY FERENC,

elektrotechnikus Zombor, Orgona-utca 20.

6-3

Schvarcz József és Társa

gép- és szerszám-raktár, gépszijgyár, műszaki iroda,

BUDAPEST, Vaczi-körút 26/a.

Elsőrendű minőségben és legolcsóbban szállít eredeti gipsz- és sulypátmentes **USZÓ** kocsikefécsőt, gépolajat, hengero ajat, sűrített gépkenőcsőt, telítő- és fertőtlenítő-szereket, pép fedőlemezt, saját gyártmányú színbőr-szijakat, tömítő anyagokat, szab. **LATZKÓ-SCHVARCZ** tűzrostélyt, **HOYT** csapágyfémeket, szab. **BROWN** patkóacélakat, szab. arkos patkót kötélbetéttel, kéhkövet, ojtószalagot, szenkenegzőt, gazdasági gépeket, préseket, burgonya-osztályozó és tisztító-gépet, burgonya-arató-gépet, amerikai tengeri-arató-ü. tető fosztó- és szár-
aprító-gépeket, amerikai lakatokat stb

52-5

Ritka alkalmi vétel!**Villanyos csillár kiállítás.**

A legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

VILLANYVILÁGÍTÁSI BEVEZETÉSEK

a legmesszebbmenő szavatolás mellett.

Petroleum és gázlámpák

villanyra átalakíttatnak

Teltsch Gáspár

optikai és elektrotechnikai műintézetében

ZOMBORBAN

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

„HUNGÁRIA“

== GŐZ- és KÁDFÜRDŐ ==

== Basa-utca 1. sz., gimnáziummal szemben, ==
legközelebb megnyilik.

FÜRDŐ ÁRAK:

gőzfürdőjegy 1 korona,
kádfürdőjegy 1 kor. 20 fillér,
diákjegy 40 fillér,

mely utóbbi csakis csütörtökön
délután vehető igénybe.

A fürdő reggeli 6 órától esti 6
óráig van nyitva.

➤ Bővebbet a falragaszok. ➤

Kiadó vendéglő.

Bácsföldváron a piactéren,
elsőrendű forgalmi helyen, a volt „Mi-
rilov“-féle **vendéglő** 1906. évi ja-
nuár hó 1-től **bérbe** avagy elszámo-
lásra **kiadó.** 3-3

Jóhirű, gyakorlattal és kaucióval
bíró ajánkozók megegyezés végelt je-
lentkezhetnek **Löbl Adolf** takaré-
pénztári igazgatónál Bácsföldváron.

447. szám.
bv. 1905.

Árverési hirdetés.

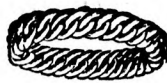
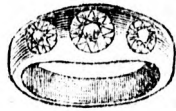
Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881.
évi LX. t. c. 102 § a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy a hódási kir. járás-bíróság
1905 Sp. II. 278/2 számú végzése által dr.
Thurszky Zsiga zombori ügyvéd által képviselt
özv. Vlozsák Józsefné szül. Kubasek Mária
bobrói lakos javára íj Kubasek József hódási
lakos ellen 8000 korona tőke, ennek 1889. évi
november hó 14. napjától számítandó 5%
kamatai és eddig összesen 173 korona 80 fillér
perkoltság követelés erejéig elrendelt kielégi-
tési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és
3655 koronára becsült különféle rötös árúk stb.
ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1905 V. 277/2. sz.
kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén,
vagyis Hódáságon Hansz István téle házhaz
leendő eszközlésére 1905. évi december hó 29-ik
napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik
és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingo-
ságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c.
107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becs-
áron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881. évi LX. t. c. 108. § ában megállapított
feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódáságon, 1905. évi december hó 15. én.

Váczy Janos,
kir. bír. végrehajtó.

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI
== AJÁNDÉKOK! ==

Arany ékszer, valódi és CHINAEZÜST
dísz tárgyak, GIRANDOLOK, GYERTYA-
TARTÓK, EVŐESZKÖZÖK dús válasz-
tékban, tetemesen leszállított árak

=== mellett kaphatók ===

Keszler Dezső

6-5 óras és ékszerésznél,

Zomborban, Kossuth Lajos-utca (takarékpénztárral szemben).

Salvator-sör modj ra Haggemacher sörfozde által gyartott Szt. G. Hert sör

T. c.

Van szerencsém a nagyérdemű sörfogyasztó
közönség becses tudomására hozni, hogy a

Haggemacher-fele

Szt. Gellért téli idénysör

mely minőség és tartalomdússágra nézve a
forgalomban lévő összes malátasöröket jóval
felülmúlja, a **karácsonyi ünnepek** al-
kalmából egyedül nálam kapható, palackok-
ban házhoz szállítva.

A n. é. sörfogyasztó közönség b. figyelmét
felhiva. maradtam

kiváló tisztelettel

ANTITS A. M.

ifj. Haggemacher Henrik
budafoki és kőbányai sörfőzdek főraktárosa.

Salvator-sör modjara Haggemacher sörfozde által gyartott Szt. Gellert sör

KARÁCSONY.

Karácsonykor.

(V.) Széles e világon örvendjének, küzdő emberek. Rázzátok le magatokról a szenvedés nyögését és az isteni eszme születésében emberi igazságot s az emberi elvek tisztaságát keressétek. Jusson eszetekbe a romlott Róma, mikor a földre szállt Jézus Krisztus, megváltásokra jött a földre. Ugy fogadjátok ezt a főséges szép ünnepet, mint amit a szenvedő lélek szomjuhoz, melynek jelentősége kristálytisztaság és amely a föld völgyében élő emberek ádáz küzdelmét megtisztítja. A napi esztározás kenyérkereső harcát megállítja, a templomok békederítő harangjaival, ékesen szóló lelkipásztorok zsoltosmáival; amikor a hit egén sugárzó reménységünk szeretettel öleli magához a kis gyermekeket, hogy ártatlan örömben gyökeret verjen az a meggyőződésünk: a Megváltó születése örök időknön keresztül azt az eszmét jelenti, hogy boru után derül fel a nap.

A kenyérhajszó emberiség tusájában az emberi szebb meggyőződésnek olyan jól esik a karácsony ünnepe, mint az égető, perzselő oázison a szomjuhozó embernek egy korty ital. Érezzük, megórlott idegeink széjjel roncsolódának, ha emberi tulajdonaink igazi emberi gyakorlásának bizonyítására nem adatott volna meg ez a magasztos szép ünnep: a karácsony.

Falelkü ember az, aki ártatlan apróságainak könnyező-nevető szeméből nem merit erőt a további küzdelemre és hitetlen az, aki az Eszme születése napján nem tudja ünnepelni a szeretetet. De nincs is közöttünk egy keresztény sem, aki ne örvendezne a Megváltó születése napján, mert Jézus Krisztus születése úgy bele illeszkedik az ember életébe. A küzdelem, a reménység,

az elhatározás, a munka és a családok békességének diadala az ő élete.

És valójában annyi hinni: mint karácsonytól karácsonyig várni a jobb napokat, szóval a reménységet, a tette sarkalást, a karácsony fehér szép ünnepe vési be a gyermekbe, vési a felnőtt emberbe.

Ideje volna, hogy elmerülve a nagy ünnep jelentőségébe, úgy közelednénk egymáshoz, mint amily szeretettel csókolja ajkunkat a karácsonyfa alatt örvendező gyerek s üdvözli a szeretet ünnepét. Szeretettel közeledne egymáshoz mindenki, aki reggeltől estig szalad a kenyér után, aki iróasztal mellett vési gondolatait papírra, aki politikai tudományával működik a haza sorsán, aki szánt-vet, aki vesz-árul, aki csak egy kis porszemet is hord a haza építéséhez.

A béke ünnepének nagy jelentősége vésse szívébe minden embernek, hogy a munkáskezek által fentartott haza éltető ereje: a béke. A béke, mely jogokat, mely kötelességeket ró az embereknek szívébe; mely béke embereket nevel a tudásnak, szorgalomnak és kitarásnak és akkor e haza földjén előre megy minden ember, nagy lesz az ország s a karácsonyt gazdag örömök ünnepévé tesszük azoknak is, akik szegények.

Ez a karácsonyi ünnep az a tejút, mely reménységünk csillagsugáros útján vezet. A béke teszi főséges értelművé a karácsonyt és ha a béke termékenyíti meg az emberek szívét, megacélosodunk abban az akaratban, hogy emberi jogokat adjunk az embereknek. Mindazokat, kik jogokat kérnek és emberi eszükkel azzal élni akarnak, oda hajtja abba a táborba, hol a kötelesség munkára szólit. S akkor

igazi jelentősége annak az isteni szózatnak:

„Dicsőség mennyben az Istennek és békesség földön az embereknek.“

Igy gondolkoúnk mi az ünnep előestéjén, mikor ártatlan gyermek ajkakon hallani véljük a betlehemi dalt.

Igy gondoljuk mi a jövő boldogságát, mikor az ünnep előestéjén minden embert megszállja az ünnepi érzés.

Örvendünk, hogy ez az ünnepi érzés szeretni tanítja az embereket. A szeretet karöltve jár a békével. Oh bár itt maradna közöttünk, hogy évről-évre mind jobban megérténénk a karácsonyt, az ünnepek ünnepét, a nagy napot, melynek jelentőségét nem koptatja el soha sem az idő, sőt hova-tovább, ez lesz az a jogforrás, mely megtanít ünnepelni és dolgozni, szeretni és feledtetni.

Ünnepeljünk hát e három napon, békében, szeretetben. Merítsünk erőt az élet nagy tusájához, mert a hétköznapi szürkeség úgy is megviseli az embert s aki a karácsonyt nem örömben, boldogságban ünnepeli, az nehéz napokra virrad egy hosszú esztendőn át.

Félre e nagy ünnepen a nagy gondokkal! Keressük fel a templomokat, a családok szentélyét, a hol örömhangok hangzanak el azok ajkán, akiből küzdő polgárokat akarunk nevelni a hazának.

Názáreti Jézus! eszményi szép ünnepeddel hozz derít nekünk, hogy beteljen dicsőítésszel széles e földön minden hajlék, ahol csak ember van, ahol csak jogforrást tudnak meríteni születésed nagy ünnepének eszméjéből: a szeretetből.

Krisztus.

Részlet Heine: Almanzor című tragédiájából.

Almanzor.

(Megpillantja a Krisztusképet; meglepetve.)

Mily ösmeretlen kép az ott, Szerelmem?
Mely nyájasan bár, s mégis oly busan
Tekint reám, s keserves könnyet ejt
Boldogságom arany kelyhébe... Mondd csak!

Zulejma.

S nem ismernéd e szent képet te még?
Hát soh'se láttad édes álmaidban,
S jártodban, ébren, nem került eléd?
Emlékezzél csak jó Almanzorom!

Almanzor.

Valóba, már találkozáim e képpel,
Hispaniába mely nap visszatértem.
Xeres felé — az út baloldalán —
Pompázva áll egy fölséges mosé.
Am honnan egykor műezzin kiáltá:
„Csak egy az Isten, Allah! s Mohamed
A prófétája!” — mostan mély, nyomasztó,
Komor harangszó zúg le a toronyból.
Hatalmas orgonahang homályos árja
Hömpölyg már az ajtóban felém,
Zubogva, forrva, gőzölgve — izzó
Boszorkányüst szennyes főzetjeként.
S mint óriás karoktól megragadva —
Ez órjás hangok bé a házba vontak;
Keblem körül fonódtak, mint kígyók,
Hogy elszorult a mellem és nyilalt,
Miként ha tán Kaff bércé nyomta volna,
S csörét Simurgh vagdalta vón' szivembe.
És benn a házban furcsa férfiaknak
Rekedtes énekét hallám, miként
Halotti dalt. Arcuk merev, fejük
Kopasz. S virággal hímzett volt ruhájuk.
Fehér- s piros karinges gyermekek meg
Szép tisztán zengedeztek, s közbe-közbe
Kís csengetyűkkel gyakran csengetének.
Ezüst tömjéntartók füstölgve lengtek,
S ezernyi gyertya fénye áradott szét
Kápráztató arany cifrázatokra.

És mindenünnen, bárhová tekinték,
E kép intett felém minden sarokból,
Kit újra itt találok, — s szinte ilyen
Bús, kínosan halvány volt mindenütt
Az ember arca, kit e kép mutat.
Itten kemény korbáccsal ostorozták,
Amott kereszt-terhétől összeroskadt,
Bősz megvetéssel itten szembeköpték,
Tövískoszorút tőnek amott fejére,
Emitt keresztre fölfeszítve — éles
Lándzsával átütötték oldalát, —
És minden képen vér, vér, vér omolt!
S egy gyászos asszonyt szinte láttam én,
E mártír sárga, megsanyart, mezetlen,
Törteér-lepelt testét tartá öleiben...
Ekkor sivitó éles hang csapott meg:
„Ez az ő vére!” — s föltekintve láttam:

(Összeborzad.)

Egy ember ép' kihajlott egy kehelyt.

(Szünet.)

Zulejma.

A szeretet lakába vitt a lábad,
De vakság ült szemed pilláira;
Kerestél tán mosolygó csillogást, mely

Pogány templomban játszva inceleg...
Óh jobb, komolyabb házat szemelt magának
A szeretet — lakásul itt a földön!
E házban gyermekek megélemednek,
És élemedtek — lesznek gyermekeké;
E házban gazdaggá lesznek — szegények,
És gazdagok viszont — boldog szegénnyé;
E házban elszomorul a vilám,
És felvidul a megsomorodott;
Mivel maga a szeretet is egykor
Mint bús, szegény gyermek szállott e földre.
Istállóban szük jászol volt az ágya,
És sárga szalma lön fejránkosa.
Majd félénk özként futni kényszerült
Tudósok- és butáktól üldözötten.
Elárulák hűtlen, — pénzért eladták,
Meggúnyolák, korbácsolák, feszíték; —
A Szeretetnek het halálfohászra
Am széttöré a hét vas-zárt, a mikkel
A menykaput becsukta volt a Sátán.
S a Szeretetnek hét seb-ijka szólván —
A hét menyország újra fel-katárult
És hívja bé a jókat s vétkezőket.
A Szeretet volt, kit te holttetemként
A gyászos nő anyaölebe' láttál.
Óh hidd el: attól a hideg tetemtől
Az emberség egésze fölhevülhet;
Az ő véreből szebb virág fakad,
Mint Alrasid pompázó kertiben.
Sirász minden rózsája sem teremhet
Oly édes rózsabalsamot, a milyen
A gyászos nő szeméből foly csodásan.
Részes lehetsz, Almanzor, abban az
Örök testben, örök vérben te is,
Asztalhoz ülhetsz szint' az angyalokkal,
S Istenkenyérrel, Istenborral élhetsz, —
Lakhatsz az üdvözültek csarnokában;
Sátán erős pokollhatalma ellen
Krisztus megvéd örök vendégjogon:
Ha élvezéd az „ő kenyérét s borát.”

Ferenczy Károly.

„Mennyből az angyal“ . . .

Jézus, ki a jászolban született,
Ma is szereti a szegényeket
S jó angyalait majd ama nagy éjjel
Azt tudakolni küldözgeti széjjel,
Hogy van-e még szeretet
Odalenn a világba?
Vigasztalan könyeket
Hullat-e még az árva?
Óh mert szereti a szegényeket!

Szállnak, szállnak a jó angyalok...
Hóruhájukat sötét éjszaka takarja, lábuk
nyomát befödi a hó, zengő zsolozsmá-
jukat elkapja s elsírja a szél... Nesz-
telenül suhanó szárnyuk lebbenése meg-
megvillan az apró csillagmécsek fény-
nél . . . s csak repülnek tovább, pihenés
nélkül a jó angyalok . . .

Mosolyogva repül a földre vala-
mennyi, de ugyan hány van, aki mo-
solyogva is száll vissza? . . .

— Sötét gondolatok borongó felhője
beárnyékolja lelkemet . . . Daltalan ajak-

kal, csapzott szárnyakkal tündöve szálllok
pihenőre s nem tudok pihenni; szem-
közt üldögélek a nagy sötétséget lehelő
világgal, mint egy fázó, fáradt, bús
madár s úgy borzongok s úgy sápadok...

Meenyi gonoszság, mennyi hazug-
ság, álarc, szédeltetés ébredt föl a letűnt
nappal is!

Mért ragadnak el gondolataim, hiszen
ma szent karácsony éjszakája van; a
béke, a megnyugvás felmagasztaló, di-
csőséges éjjele!

A hópihékkal játszó téli szél erre
is elhozza az angyalok karának énekét:
Dicsőség a magasságban Istennek, bé-
kesség a földön a jóakaratu embereknek!

Szállnak a hóruhás angyalok, arcuk
örömsugártól ragyog. Ott az Igazság
angyala, magasra emelt fővel, utána a
Hűség, Irgalom, Szeretet, Ártatlanság,
Szánalom, Remény, Szerénység, Áldozat-
készség . . . mind, mind egymásután...

Jőjjetek szép angyalok, jőjjetek!
Várunk benneteket, szükségünk van
reátok, hisz nélkületek oly sötét az élet,
oly sötét a világ . . .

Itt vagytok mindnyájan, csak egyet
nem látok köztetek! Mondjátok: hol van
a Hit? Nélküle elpusztulunk, elveszünk.
Jőj hát sötét életünk legtisztábban ra-
gyogó, meleg szövétneke!

Ott jön, ő az utolsó! Szomoruan,
lecsüggesztett fővel, alázatosan, csak a
glória ragyogja be tulvilági fényvel
derült, tiszta arcát, homlokát, amint a
Szeretet s Reményhez csatlakozik.

Szépek, jók vagytok Isten angyalai!
Tiszta, hófehér ruhával jöttök közénk.
Vigyázzatok, el ne piszkítsa ragyogó
ruhátokat a tapadó földi szenny s el
ne borítsa derült lelketekeket a — két-
ségbeesés!

Nézzétek: mint jön elétek hivat-
lanul a bűnök serege! Elől az iszonyu,
durva Gonoszság, kit alig birnak fe-
kélyes lábai. Utána a Korhelység le-
csukló térdekkkel, vérben forgó szemekkel.
Nyomon követi karöltve a Fösvénység
s a Hazugság, majd az Irigység, Ke-
vélység s a csalfa Szerencse.

Jőjjetek Isten angyalai, ezeknek
lelkét tisztítsátok meg a sötétségtől s
leheljétek be fényes, ragyogó napsu-
gárral!

Milyen szánalmasak ezek a ti enyhe,
szelid fényetek szűzies világánál!

S óh, nézzétek, még nincsen vége!
Nézzétek annak a sűrű sötét tömegnek
szánalmas alakjait! Nézzétek a Nyomor
s Kétségbeesés hosszú vonalát; nyo-
mokban lépked délceg, lenéző tartással,
zörgő csontkezében félelmesen villogtatva
éles kaszáját a — Halál!

Istennek angyalai, ide szálljatok,
ide! Jőjjetek, jőjjetek Irgalom, Szánalom,
Könyörület, Áldozatkészség s te égi
Reménység, hozd el a Hitet!

Szállnak, szállnak a jó angyalok...
Hóruhájukat sötét éjszaka takarja, de
bevilágítja áldást hintő utjukat a belle-
hemi fényes csillag káprázatos ragyo-
gása... Lábaik nyomát elfödi a hó,
zengő zsolozsmájukat utánuk zugja a
szél... nesztelenül suhanó szárnyuk
meg-megvillan a csillagok fényinél...
s repülnek, szállnak pihenés nélkül,
mosolygó, derült arccal...

Összekulesolt kézzel, könyörögve,
könyes szemmel hívja őket mindenütt
a Nyomor s a Kétségbeesés!

Az Istenfia meg ott várja a magas
égben, csillagtrónusán földreszállott an-
gyalait...

— — — — —
Ti gazdagok s ti boldog emberek!
Az angyaloknak ti feleltek!
Ti mondjátok meg, hogy ha visszazállnak,
Mit szóljanak fenn az Istenfiának?
Hogy van-e még szeretet
Oda lenni a világba?
Vigasztalan könyeket
Hullat-e még az árva? ...
— *Az angyaloknak ti feleltek!*

Dr. Radvanyiné Ruttkay Emma.

KARÁCSONY NAPJÁN.

Mosoly ül az ajkon, derű a szemekben,
Közleg, mindjárt itt lesz a karácsonyeste;
Játszhatnak a gyermekek s susognak szeliden,
A mamának titkát egyikük kileste,
S most arról susognak...

Kinn komor hideg van, benn vidám melegség,
Mesét mond a mama a jó gyermekeknek:
Olyan szépen ülnek s hallgatják a mesét,
— S a mint máskor szoktak, most nem is csevegnek;
Mindenik oly jó most...

— S im, eljött az este; ott a karácsonyfa
Az asztalon, dúsán megterhelt ágakkal;
Arany dió s kalács van reájok fonva;
Nézik a kicsinyek, nézik áhitattal,
S hozzányulni félnek...

S midőn körülnézték, elteszik holnapra,
„Holnap — mond a papa, — a jók osztozhatnak.“
„Én is jó leszek,“ — szól apraja és nagyja, —
S aztán van dolga a kalácsnak s diónak,
S megered a játék...

S összeül a család egy kicsiny szobába,
Mely tágas teremmé válik a kedélytől...
A mi pedig gond volt, az most messzeszállva,
Lelkük megtelik a legszentebb örömtől —
S mily dúsak! — most látják.

— Mosoly ül az ajkon, derű a szemekben...
Ki látott még ennél megragadóbb képet?

Ki ne lelne üdvöt s boldogságot ebben?

Tekintsétek! hisz ez a családi élet

Meleg szentegyháza!

— Üdvözlégy karácsony! menj oh házról-házra,

Vigasztald az árvát, segíts a szegényen...

Áldjad meg a jókat, és őket megáldva,

Híntsd el az erkölcsnek magvát szerteszélylyel

Az egész világba!

Ujjászületés.

Irta: **Forgács Endre.**

Hóhányó Kispéter András mindenek
vélekedése szerint házsártos, korhely és igen
csak haszontalan ember vala abból a fajtá-
ból, amely a természet kikutathatlan tévedése
folytán egyedül arra alkalmas, hogy a csalá-
dját holtig gyötörje és egy szerencsétlen
asszonynak, kit a végzet feleségeül rendelt,
holtig való keresztje legyen. Szegény Örzse
asszonynak sokszor kicsordult a lelke kristály,
mivelhogy szeretetben soha, de verésben sűrűn
van része. Különösen télen, mikor állandóan
otthon ténfereg Kispéter András. Nem dolgoz-
zik semmit, inkább cucilista, nem elvből, csak
mulatságból. Annyi fáradságot vesz magának
(téli), hogy naponként elővakodik a kores-
mába. Ott fölpálinkázva beleköt mindenkibe,
amiért emlékül löknek rajta jó egynehányat,
hogy kilódul s itt-amott beüti a fejét, de hát
az beforr.

Mert Kispéter András a „Miatyánkban“
is nem a mindennapi kenyeret kérné — ha
egyáltalán imádkozna — hanem a pálinkát.
Ezt az ostoba alkoholt, amely de sok embert
állattá aljasított már. Hej pedig régen irás-
ban nagyon:

„A pálinka gonosz ital,
Ki azt issza, korán meghal.
Nyáron izzaszt, télen fagyaszt.
Okos ember nem issza azt.“

De hát Kispéter András nem is számi-
tódik az okos emberek közé. Még szerencse,
hogy nyaratszaka nincs otthon, sokszor tavasz-
tól őszig, lefagyásig, mikor az ásó kifagy a
földből. Mert hát kubikos, aki talicskával dol-
gozza át az egész esztendő. Lakása a gyé-
kényponyva, butora a suba, az élelem szalonna
és kenyér. Építenek gátat a víz ellen, vasuti
töltést messze Boszniában és egyebütt. Sok
pénzt keresnek. A többiek utalványon küldik
az asszonynak a pénzt, de Kispéter András
csak nagy ritkán vetemedik ilyenre. Ő dol-
gozik azért, ő is használja el.

Tehát otthon bizony szükségét szenved-
nek igen sokszor. Amit látva a szomszéd-
asszony — bizonyos Halál Ferencné — nem
egyszer azt a veszekedett tanácsot adta már
Örzse asszonynak, hogy ő nem tőrne el egy
komisz embertől annyit: ütést, verést, koplá-
lást, hanem elemésztene vagy magát, vagy
leginkább az urát. Isten se kívánja, hogy ilyen
pocsék emberrel élje le az életét. Amire
Örzse asszony szeliden azt feleli, hogy hittel
van az urához kötve, megesküdött Isten előtt
s azt megtartja. Hiszen ha van lélek a szí-
vében egy anyának, nem hagyhatja el a csalá-
dját. Kispéter Andrásné nem dobhatja az
utára szép eladó lányát, Rózit, sem azt a
buksi fiúcskát, aki most járogat az iskolába.

— Nem!

Éppen azon történt a patália tavasszal,
bogy az ember szolgálataira erőttette Rozát, a
leányát. Menjen Makóra, Gyulára vagy kivált-
képen Szegedre. Ilyen leánynak 8—10 frtot
adnak egy hónapra. Mennyi pénzt szerezne!

Am az anya semmiképen nem engedé
leányát, szemefényét maga melől idegen
városba, istentelen bünfészekbe. Hiszen már
vőlegénye van: Kisfurus Mihály, aki ősszel
megjön a katonaságtól és feleségeül veszi
Rozikát, ahogy megígérte.

De ebbe a dologba az apa nem állapo-
dik bele. Hogy egy koldusból kettő legyen!
Ábból semmi sem lesz. Menjen szolgálni mint
a többiek.

A leány az ilyen beszédre sápadt lesz,
mint a meszes bögre, a harag felhője meg-
szállja homlokát az apja iránt, mert hogy
nagyon szereti Kisfurus Mihályt. Majd az
asszonyban is fölgaskodik a makacsság és
keményen elibe rakja a férjének, hogy bizony
Rozi szolgálni nem fog menni és továbbat a
Miska felesége fog lenni, mert ő (az anya)
odaigérte, akár tetszik Kispéter Andrásnak,
akár nem.

Amiből aztán a pálinka segítségével, —
mely Andrásban meglódult — igen emléke-
zetes esetpaté keletkezett, melyben az alko-
holtól megvadult ember fejszével kergette a
kerteken keresztül a feleségét meg a leányát.
A kis fiu belüjt a kukoricaszár kupacba. Az
ember tajtékoz dühében felfogadta, hogy Kis-
furus Miskát a legelső alkalommal agyonüti,
a családjához pedig soha többé vissza nem
lép. Ezzel nyakába kavarintván a subát, meg
a tarisznyát elindult egy bucsuszó, egy kö-
szönés nélkül. A szomszédasszony — ama
bizonyos Halál Ferencné — azt mondta, hogy
bár csak világgá menne, mint a Döme kutyája,
aki sohasem jött vissza. Meg hogyha neki
ilyen férje volna, bizony megetetné. Az Isten
se verné meg érte. Az okatlan gondolatot s
bűnös szándékot szereti az ember Isten ne-
vével takargatni.

Elég az avval, hogy Kispéter András
elment, ott hagyta családját. „Aki az övéire
s főképen háza népére gondot nem visel. az
a hitet megtagadta és alábbvaló a pogány-
nál.“ (I. Timót. 5. 8.) Törődik is ezzel András.
Máskor is fenyegetőzött már így belőle a
pálinka, azért csak megjött idejére.

De az eltávozása husvétkor esett és most
itt a karácsony, még sincs. Különböző beszé-
dek kerültek felőle. Az egyik szerint kiment
Amerikába, a másik szerint a Tiszába esett
s odafult. — Ez volna még a legjobb a
szomszédasszony, Halál Ferencné szerint. Mert
amíg él az ember, mindig fáj valami, azért
jobb a halál, mert akkor semmi sem fáj.

Egész nyáron egy fillért nem küldött a
családjának, azért nagyon hihető, hogy el-
pusztult. Meg is siratták igaz szívük szerint,
mert mégis csak ő volt a családfő s ő reá
néztek annak tagjai. Ime Kisfurus Miska haza
került még októberben a katonaságtól. Most
már azt a „bakadinsztregnomát“ vallja, hogy
adjon Isten puska helyett sunkát, bakancs
helyett cipőt, borju helyett szép leányt. Meg is
lehetne a lakodalom, de Örzse asszony egész
nyáron pénzt nem kapván az urától, szörnyen
leszegényedett, adósságot csinált, hitelből élt.
Igy most még az ágyi lepedő is le van fog-
lalva. Mert hej emberek! az adósság meg az
ágylepedő nem jó viszonyban vannak egy-
mással. Az arca ég a szégyentől, ha Kisfurus
Miska megtudja. A lelke keserűséggel teljes,
nem is bizik már másuvá, csak az egy jó
Istenbe.

Kemény, téli időben fenséges látvány az Alföldön az erdő. Ha zuzmarás, akkor olyan, mintha fényes lombok reszketnének az ágakon és a fehér lombok alatt a hó tetején sötét felhő gomolyogna. Ha pedig csupaszok az ágak, távolról úgy tetszik, mintha rozsdavörösre lenne befestve az égája. — A magasban megszólal valami. Mérgező, morgó, komor beszéd az, messzire elhallatszik. „Krokró” mondogatja egy rosszkedvű holló, amint átvált az erdő fölött ki a fehér síkra „krokró”.

Alant pedig egy ember igyekszik a falu felé. Mert már az este teregeti barna szárnyait. A varjak éjjeli szállásnak való nagy fákat keresnek. Az apró házak ablakiból fényesikok szolgálnak ki az utcára. Őrzse asszonytól ott van a lány völgyénye is. Szomorú karácsony ünnep vár rájuk. Az iskolás fiú olvas a bibliából: „Valának pedig pásztorok azon a vidéken, kik künt a mezőn tanyáztak és vigyáznak éjszakán, az ő nyájokra . . .

. . . És ime az urnak angyala^a jelenék meg nálok és az Urnak dicsősége körülvevőket és nagy félelemmel megfélemlének . . .

. . . És monda az angyal nekik: Ne féljete, mert ime hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz . . .

. . . Mert született néktek ma Üdvözítő, ki az Ur Krisztus a Dávid városában . . .”

. . . A Peták kutya ott kint ihogni-vihogni kezd és ugrál. Valaki nyitja az ajtót, a bentlevők oda fordítják tekintetüket. Lassan lép be a vendég, mintha koporsó mellől jönne. Megáll az ajtónál egy tisztességes ruházatu férfi. Eleinte bámulnak rá, de egyszerre Őrzse asszony fölismeri s repül a nyakába. Kegyelmes Krisztuskám! András! Édes uram!

— Én vagyok kedveseim, de nem a régi korhely, rossz ember . . . Ujjászülettem.

Csend áll be. — Az elmék szóltan munkába fognak úgy amint a szív sorakoztatja bennük a gondolatokat. Érezik, hogy jön közelebb az ég. Hangzik valami, amit nem a füldob, hanem a szív hall meg. — Őrzse asszony végig simítja az ura vállát. De jó új ruhád van. Lám, nem siet az Isten, de nem is késik. Csakhogy haza jöttél. Lassan sugja: Azt beszélték, hogy a Tiszába fuladtál. — Nem sok hiba volt — szól Kispéter András. Leestem a Hunnia hajóról, mert akkor is részeg voltam. Csodamód menekültem ki, hanem a Tiszában megtisztultam és lelkemben ujjászülettem. Azóta — pedig ez tavasszal történt, én soha sem ittam pálinkát, nem is fogok inni többé soha. Így megmaradt a keresetem, haza hoztam a pénzt nektek kedveseim, kik ellen annyi sokat vétettem. Lent jártam Romániában. Sok pénzt kerestem. Itt van. Ezer korona. Ez a tiétek.

Ezer korona! Szegény ember ezt úgy meghallja, mint a déli harangszót. A szemekben csodás fény kezd lobogni, melyből a szeretet, a megboesítás és a kiengesztelődés nagy érzése tüdöklök elő, mint valami ragyogó szívárvány.

— Róza, Miska — fordul a fiatalokhoz — vizkereszt után megtartjuk a lakodalmat. Legyetek boldogok! — Mire azoknak szívében föllobban az érzés és a lelkük tükre szinte fürdik a megáradt szeretetben.

És körülveszik a megtért és hazatért embert. A kis fia a térdére telepedik. Leánya és a völgyénye a két vállára hajolnak. Szemben a hités társa Őrzse asszony szorongatja a kezét . . . Soha ilyen boldog karácsonyt!! Az ujjászületett ember szavai úgy hangzanak,

mint mikor virágos mező felett átszáll est-táján az imára hívó harangszó.

Karácsony.

Angyalok szárnylebbenése

Kékellő mennyégen,

Édes ének, szent varázsszal

Átzengő a légen . . .

Ahítatos ima fakad

A szívek mélyébe,

Könyörülő kegyességből

Leszállt ma a bűnös földre

A szeretet s béke.

Boldog ma, kit nyájás körben

Meghitt tűzhelyénél,

Édes öröm lágy ölében

Talál a szent éjjél.

Boldog ma az elhagyott,

Boldog ma az árva.

Beragyog ma minden szívébe

A mennyei szeretetnek

Egy meleg sugára.

Lempétek Géza.

A karácsonyfa.

— Rege. —

Üvöltve süvölt a hideg téli szél, a városokban recsegve repülnek a házfedelek cserpei, a falukban szertehányja a széna- és szalmakazalokat, az erdőben ropogva csapkodnak a letépett száraz ágak; mert rettenetes kedve van az erdő királyának, ez uszította ki az üvöltő vihart a szép téli világra, amiért olyan nagy pusztításokat tettek az ő kedves gyermekeiben. Karácsony előtt volt és az emberek napok óta nem tettek egyebet, minthogy kivágták az ő kedves gyermekeit, a szép, sugár fenyőket, az egyetleneket, melyek télen át is üde tavaszi színnel gyönyörködtek tekintetét. Hideg barlangjában hallotta a fejszecsapásokat, de nem törődött vele, azt hitte, mint máskor, most is, csak az úgy is kopasz tölgyeket irtogatják és mikor az első meleg napsugárnál kitekintett, rémülettel látta, hogy kedves zöld fenyőskéje oda van, az is áldozatul esett az emberek kényének. Ezért az ő üvöltő haragja a könyörtelen emberek ellen.

De nem sokáig tartott haragja: a nagy fájdalom nyugodtabb gondolkodásnak adott helyet szívében és néha a vadon királyok szíve is emberileg tud itélni. Eszébe jutott, hogy nem pusztítási kedvből könyörtelenek az emberek, hanem éppen ellenkezőleg: nemesítési célból. Azért vágják ki az ő kedves gyermekeit, hogy újabb, nemesebb életet adjanak nekik; lehúzzák durva kergüket és fényeset és finomat adnak rá helyébe; leütik fejükről dus lombkoronájukat, de csak azért, hogy más, tündöklőbb ékítőmennyekkel

diszítsék s feltagolják karsu derekukat, de csak azért, hogy mindegyik része új, dicső életet kezdjen, fényes palotákban vagy boldog polgárok hajlékában, sok vig napot, sok nagy dolgot lásson, nem úgy mint itt, e vadon rengetegben.

És erre atyai szíve egyre könnyebbült, kivált, mikor széttekintve, a kiirtott fényes helyén egy kis zöld csemetét érintetlenül pillantott meg. Oh, hogy felvidámult ezen atyai szíve! Azonnal visszaparancsolá a vihart és az égről tengerszámra özönlöttek alá a fényes napsugarak, bizonyosan azért, hogy az erdő királya azzal is jobban örüljön kicsi unokájának. Az igaz, hogy kicsi volt még az eszemadta, de a szüle, minél kisebb, annál jobban szereti magzatát, kivált, mikor csak az az egy van.

Boldog nagyszülei szeretettel nyugosztotta rajta tekintetét az erdő királya. Milyen szép, egyenes a dereka és milyen szép, kerekded a fejcskéje és milyen jószívűek mégis az emberek, hogy ezt meghagyták neki, örömeire öreg napjaiban. Lám, ezt nem bántották, legkisebb horzsolása sincs sima kergének. De mit is bántották volna! Mi hasznát vehetnék az ilyen gyenge csemetének! Nem lehet annak még más életet adni, sem asztalos-, sem esztergályosműhelyben. Ha kivágnák szegényt, örökre meg van halva, míg így még jó pár évig megmarad ez neki gyönyörűségére!

És amint így a jelen és jövő édes gyönyörrel összefolyt előtte, észre sem vette, hogy ezalatt egy ember, balta a kezében, a kiirtott fényesekébe érkezett s megpillantván az egyetlen még fennálló kis csemetét, neki esett és egyetlen baltaesapással tőben kettévágta! Az erdő királya csak a leáldozó napsugaraiban megvilanó baltát látta, csak az egy koppanást hallotta, de nem tudta, hogy az ő egyetlen kis unokájának van az szánva. Azt hitte, szemevilágát oltja ki a fényes villanás, fejét zuzza szét a koppanás és mindez még sem volt olyan kínos neki, mint mikor magához térvén kábulásából, látta, hogy az ember nagy sietve szalad kifelé az erdőn, az ő egyetlen kis unokájával, az ő kivágott egyetlen zöld reményével.

Oh, az az iszonyat, az a rettenetes düh, ami e látványra az erdő királyának szívet eltöltötte! Ennek köszönhetette életét az az ember, aki a kivágott fényőcsemetével nagy vigán kifelé sietett az erdőből. Okvetlenül megöli, izzé-porrá zuzza, ha kevésbé nagy lett volna a fájdalom dühe a király szívében! De így nem bántotta. Keveselte a halált. Mi az: egy halál ilyen kegyetlenségért; egy pernyi szenvedés annak a hosszú szenvedésnek fejében, melyet neki okozott; neki és kedves, egyetlen magzatának! Kinosabb halállal kell ez embernek vezekelnie szörnyű tettéért! — gondolá az erdő fejedelme és elhagyván barlangját, utána indult az embernek, aki minél kijebb ért az erdőből, annál vigabban füttyörészve sietett előre.

— Csak füttyörészszél, — gondolá a király — majd füttyörészszél én is neked nemsokára; megtanítlak békét hagyni a fiatal életnek! Ha legalább hasznát vehetné! De mit csinál e gyenge, semmi átalakításra nem alkalmas csemetével! Tehát pusztá vad szélyből oltotta ki e fiatal, reményteljes életet! Csak füttyörészszél, gyermekgyilkos: majd én is füttyörészszél neked, hogy a leked vacog bele!

Ezalatt beértek a faluba. Kissé dombos helyen, közel a templomhoz, egy kis ház állt. A kicsi, szűk udvar is mutatá, hogy az

a tanító hajléka; abba tartott az ember, aki nem volt más, mint a falu tanítója s így természetesen szegény ember. Azért kellett magának kímenni az erdőre karácsonyfáért gyermekeinek. A parasztok szekerekkel mentek ki, szekérszámra hozták haza a zöld fenyőgallyat, de abból nem telt a tanítónak, aki gyermekeiket jóra tanítja. Nem tellett, mert maguknak sem tellett, mert azokat mind a közel városba kellett szállítani, jó pénzért eladni és a jó pénzt forcsmában elinni szent karácsony-este! A tanítónak tehát nem tellett, azért kellett neki magának kímélni az erdőre és magára vonni az erdők királyának rettenetes haragját! Szegény ember többnyire így szokott járni!

Most azonban el volt felejtve szegénység és tanítóság; ez az ember most olyan gazdag volt, hogy egy királyllyal nem cserélt volna, mert négy gyermekére gondolt, akik most a belső szobába voltak kontumáciálva.

A szobába érve, úgy megölelte a már nyugtalanul reá váró feleségét a tanító, mintha lakodalmára készülne, aztán nagyhamar talpba ütötte a fenyő-csemetét, kezdték feldiszíteni és ezt az erdők királya mind az ablakon látta és minél tovább nézte, annál rettenetesebb lett a haragja! A szivtelen ember, hogy felelőre áldozatát! — gondolta, s úgy reszketett a kicsi ablak, az erdők királyának reszkető dühétől!

Azután a tanító és felesége öt kicsi viaszgyertyácskát ragasztottak köröskörül a fenyőcskére. Az erdők királya olyant lihegett, hogy majd elvitte vele a falu valamennyi házának fedelét.

— Ejnye, be nagy szél van odakünn! — mondá bent a feleség.

— Ne félj semmit, édesem, a mai este a gyermeki szeretet ünnepe! — mondá a tanító és kezdte meggyújtani a kicsi viaszgyertyácskákat a kicsi fenyőfácskán.

— Igen bizony, a gyermeki szeretet ünnepe! — ismétlé az erdők királya az ablakban. — Csak pusztítsd el tűzhalállal az én kedves unokámat, ez a láng nemsokára a házad tetején fog lobogni!

Akkor aztán egy kis csengetyűszóra kinyitott a belső szoba ajtaja és egyszerre négy gyermek rohant be a gyertyafénytől és örömtől szokatlanul megvilágított szobába, egyenesen neki a vigan világló fenyőfácskáknak.

— A karácsonyfa! A karácsonyfa! — hangzott mind a négynek ajkáról és ujjongva repeszték körül a vigan lobogó fácskát, hogy az öreg erdőkirálynak odakünn káprázni kezdett a szeme, hanem azért csak nézett, nézett...

És látta, mint kap mindenik gyermek valami ajándékot, melyet a szeretet istene rakgatott a vigan lobogó fácskára.

— Nézz csak, kicsikém, ott az ablakon tekint be a szeretet istene a szobába, betekint kicsi szivedbe is, ha te is szeretetet fogadsz bele! — mondá az anya legkisebb gyermekének, egy ötéves leánykának, s mutatott az ablakra, ahol az erdők királya láttatlanul benézett és aki e szavakra önkéntelenül megrázkódott, de azért csak hallgatott.

— Nézzétek az öt gyertyácskát, kedves gyermekeim, — kezdé most az atya, — az itt jobbról a szegények iránti szeretet, balról az emberszeretet; ez a tudomány-, mellett meg az irodalomszeretet; legtetején pedig a hazaszeretet. Minden szeretetnek külön gyertyácskát gyújtunk, hogy a ti szivetekben is

tiszta lánggal égjen az, holtotok napjaig. Szegény tanítóember a ti apátok, de azért minden karácsony-este újra meggyújtja az ötféle szeretet lángjait szivében. Tegyetek ti is hasonlóan, édes gyermekeim, egész élteteken át, akkor a haza boldogsága oly bizonyos lesz, mint amilyen változatlan a fenyő zöldje.

S mikor ezeket mondá, néhány meleg könnyűt törült ki szeméből.

És az erdők királya hasonlóképp egy pár könnyűt törült ki szeméből és harag helyett áldásra gerjedt szívvél így szólt:

— Örömmel térek vissza barlangomba, mert nemesebb célra nem lett még fa használva, mint az én unokám. Áldás arra a hajlékra, ahol a karácsony-estét ilyen érzésekkel ülik meg!

Vágyódás.

Rohan a gőzhocsi
S a mint tova váglat,
Elmerengve nézem
Az útszéli fákat.
Közben elgondolom:
Mily boldogság volna
Te veled utazni,
Édes, szép angyalom!

Eltűnik a vidék,
Mint tarka délibáb,
Megrettent vízi vad
Repked idebb-odább.
És én elgondolom:
Mily boldogság volna
Te veled utazni,
Édes, szép angyalom!

Kicsi őrház előtt,
Szőlőlugas alatt,
Boldog szülők elé,
His gyermekünk szaladt.
És én elgondolom:
Mily boldogság volna
Te veled utazni,
Édes, szép angyalom!

Nem tudom feledni
Azt a his őrházat...
Én édes Istenem,
Mgy elfog a bánat!
Miba gondolom:
Mily boldogság volna
Te veled utazni,
Égbe szállt angyalom!

Farkas Ferenc.

Oh, jer anyádhoz.

I.

Margit falusi leányka volt. A kicsiny ház, melyben született, úgy el volt rejtve a lombok közé, mint egy parányi fészék Balzsamos levelű dióták és illatos, halvány virágu hársak, összebörülő lombokkal, halkán susogva örködték a házikó felé, hogy a forró napfényben beárnyalják és a vihar ellen megvédelhessék. Ekkor elfedték a faágak, lent pedig befutotta szépen a kékvirágu lone és vadszőlő.

E kedves kis tanya, e rejtett piciny fészék volt Margit egész világa, míg ő szegény édesanyjának volt egész világa. Apját nem ismerte, nem emlékezhetett rá, mert már régen, — Margit akkor még piciny kis gyermek volt, — egyszer eltávozott hazulról. Gyöngéden csókolta meg mosolygó leánykáját, könnyező ölelte át ájuló nejét, aztán kigyult arecal nekiment az idegen világnak, tengeren tulra. Nemsokára halála híre érkezett.

Az özvegyen maradt nő nem halt meg, — mert kötelessége volt élni árva gyermekeért, de szíve megtört; s halványan, esendően töltötte aztán napjait, minden pillanatot leányának szentelve.

Ev év után mult. A jó Isten vigaszt adott a szegény nőnek. A kis Margit mellett ismét megtanult mosolyogni, remélni.

De amint a kis leány nőtt, a jó anya úgy fogyott, hervadt. A folytonosan leküzdött emésztő bánat rég megásott sírjához közelebb-közelebb vitte.

Margit előtt ugyan titkolta, hogy beteg, mert valódi nő volt, aki tud mosolyogva szenvedni; de ha egyedül volt az éj titkos óráiban és leányára gondolt, ki oly finom, oly fehér, oly ártatlan, mint egy virág, — s mint az, oly jó, szende és védtelen is; ki elpirul örömeiben, ha anyját kissé vidámbabnak látja és könybe borulnak ábrándos nagy szemei, ha anyja busabb a szokottnál; kinek kacaja: mosoly, csevegése: csók és suttogás, és éltető ereje: a meleg szeretet; — ha elgondolta, hogy e nemes, érzékeny gyermek, e gyenge, gyöngéd virág egyedül, elhagyatva lesz anyja halála után, talán rideg, durva, önző emberek között: olyankor a szegény, beteg nő szíve megtelt keserűséggel, véres könnyeket sirt s miként egykoron Jákob, ő is nehéz, kétségbeesett harcot vívott az Istennel! Megakartta életét tartani, mert gyermekének szüksége volt szeretetére — s térden könyörgött, összekulcsolt kezekkel imádkozott érte s hosszú, hosszú, kínos éjeken küzdött, szembezállt a halállal.

De ez egyenetlen harcok a betegségét még gyorsabban fejlesztették. Már összerokadt volna, de akkor Margit is beteg lett és a lélek akaraterije még egyszer győzedelmeskedett a kimerült test fölött s a halálnak várni kellett — mert ki ápolná Margitot?

— Meghalsz, én lelkem s velem leszel a sírban is! gondolta az anya kétségbeesett örömben s félig önkívületben tette reszkető hideg kezét leánya forró homlokára és lázas csókokkal borítá a száraz, égő ajkakat.

De amint kissé magához tért, lelke elűzte e vétkes gondolatot s mig esendes zokogásban olvadt föl kétségbeesése, nem kívánta többé gyermeke halálát, de magához ölelte s mintha az még kicsiny gyermek volna, kékülő ajakkal dalogatta neki:

Oh, jer anyádhoz, édes gyermekem,
Meggyógyulsz itt, remegő szivemen!

S Margit, mint kicsiny gyermekkorában, odaborult anyja keblére s el is aludt, meg is gyógyult remegő szivén.

De a szegény nő tovább már nem kényserithette a halált s miként leányát a beteg ség, úgy hagyta el őt az élet.

Utolsó szavai azok voltak, melyeket legelőször mondott leánya születésekor: „Gyermekem, légy áldott!” Ezzel üdvözölte és ezzel is vett tőle búcsút.

II.

A meleg kis tanya, a lomb alá rejtett virágos fészek kihűlt, üres lett. Lakói különböző uton vitték a boldogtalanságot magukkal. Mert lehet-e boldog az anya még a mennyben is, ha gyermekét árván, ellahyagva tudja a földön?

A kinaiaknál az a hit él, hogy halál után a lélek három részre oszlik és csak az egyik része tér vissza a legfelsőbb lényhez, a másik a sírhalmon virraszt s a harmadik a családban marad, mint őrszellem azoknak, akiket az éleiben szeretett.

Szép hit ez s miért lenne csupán a kinaiaké?

Kinek szeretetét a halál ki nem olthatja az étellel, bizonynyal az édes anya lelkének csak egy részével fogadja el a meny üdvét. míg lelke másik része sírhalma felett várja az örök egyesülést hívó feltámadást s ha gyermekei sírjánál megjelennek, látatlanul körül fogja őket: a tiszta virágilásban, megcsókolja homlokukat, fölcsóválja könyveiket: a meleg nap sugárban s áldást suttog reájuk: az enyhe szellőben Lelkének egy része végre mindig ott van szeretete körül, mint őrszellem; s habár az élet csapásait nem képes elhárítani tőlük, de vezetője lesz szíveiknek és lelkeiknek, örömben buban. Ő ébreszti gyermekeiben a fenkőlt nemes gondolatokat, a tiszta szűzies érzelmeket és megóvja a bűn árnyától is. Ő örködik álmaik felett s ha az alvó szellemét a szeretet meleg szárnyával betakarja béke, malaszt terül még a sebzett, fájó szívre is.

De a jó anya boldog nem lehet, nyerné el bár a meny összes üdvét, míg gyermeke árva, ellahyagott; — hogy ne lett volna Margit boldogtalan? Hisz anyja szeretete volt a nap, mely fényt, meleget hintett életére: — de a napja lehunyott, a sírba szállt s kis szíve fázott, reszkedett a hideg, sötét éjszakában. Lelke minden érzelmével, mint repkény az élő fát, úgy ölelte át az egyetlen leny, ki mindene volt a világon; de a fa kidőlt s a repkény szétkuszálva, eltiporva feküdt a földön.

Margit alig tudott megválni kicsiny otthonjától, hol minden, minden anyjára emlékeztette S éjjelenként, mikor oly egyedül, oly végtelen ellahyagottnak érezte magát, hogy anyja nevét zokogva borult párnáira; — meg-megszólt mellett az édes, ismerős hang, lelke meghallotta a gyöngéd suttogást, amint halkan dalolta:

„Ne sírj, ne sírj, oh, árva gyermekem!
Könyed fáj még az égben is nekem.”

S a kis leány lecsendesülve érezte, hogy anyja vele van s megvigasztalódva aludt el és — álmában legalább — ismét boldog volt.

III.

Margitot apjának nővére, kinek férjét gyámjával rendelték, vette magához.

E férj és nő egymásnak volt teremtvé S ha igaz, hogy minden egyes ember csak fél körte, míg a sorstól szétvágott, saját másik hozzáillő felét meg nem találja, akkor e házaspárnál tökéletesebb egész körtét képzelni sem lehetett, annyira összejellettek vitatkozási szenvedélyük által. Mert a nőnek szent meggyőződése volt, hogy csendben nem is lehet élni: „a léleknek kell a zajgás!” — a férjnek meg az volt az erős hite, hogy a vitázás szükséges

az egészség fentartására: „mert jótékony izgalmossal hat az emésztésre” — s így, a mi másokat szétválasztott volna, őket éppen az lúzte össze. A pörpatvar iránti közös hajlam szilárdabb kapocs volt köztük, mint másoknál az egymás iránti gyöngéd hajlam.

Margitot üdvözlés helyett szemrehányásokkal fogadták, amiért nem örömmel jött hozzájuk S míg a szegény gyermek, kit addig csak szeretet, béke vett körül, ijedten össze-rezzen nagybátyja dorgáló szavaira s könyek törtek föl szemében nagynénje szigorú tekintetéből; — azok egymás ellen fordultak és el kezdtek felette is vitatkozni.

A nő kijelentette, hogy Margit azért viseli magát ily neveletlenül, mert lelke parlagon maradt, szelleme egészen el van hanyagolva. Semmi büszke önérték nincs benne, semmi erkölcsi erő, semmi emberi méltóság!

Ez ellen a férj rögtön azt állította, hogy Margitnál nem a szellem a lélek, de az anyag, a test van egészen elhanyagolva, elkényeztetve.

Nehéz, keserves napokat élt aztán a leányka, kicsiny szíve mindig remegett a félelemtől és keblecskéje majd szétszakadt az elfojtott könyektől; míg nem egyszer ismét esendült mellette az édes, ismerős hang, mely eddig arra kérte, hogy ne sírjon. Most a halk altató dal azt susogta:

„Oh, jér anyádhoz, édes gyermekem,
Megenyhül bűd ha itt sírsz keblemea!”

S Margit úgy érezte, mintha két gyöngéd kar átfogta volna s ő ott teküdnék ismét, hol sohasem volt boldogtalan: anyja kebelén.

S akkor a soká visszatartott könyek is kitértek; de e könyek nem voltak égők, fájók, hanem enyhék, jótékonyak; megnyugtatták háborgó szívét s Margit esüdesen álomba sirta magát.

IV.

Lelkileg, testileg gyötörték.

Egy napon is, szokás szerint, hosszú sétára kellett mennie nagybátyjával

Künn hideg északi szél fújt. A kis leány nak nem volt szabad magát kényeztetni és felöltöt venni; — hadd tanuljon dacolni az idő viszontagságaival, csak úgy lehet erős, edzett.

S a férj most is, mint mindig, versenyezve nejjével a buzgalomban, csak akkor vitte haza, mikor a kis leány lángoló arccal, elfult lélegzettel, a széltől át meg átfujva — összeroskadt.

A férfi nagyon boszus volt az elkényeztetett, hitvány gyermekre, kit karon kellett haza vinni s aki most, mikor éppen megerősödött volna, beteg lett, csupa kényességből. Neje is nagyon felindult Margit ellen, kinek betegsége: — csak egy parlagon hagyott, elkényeztetett lélek durva halátlansága!

— Mennyit fáradtunk vele, mint gondoskodtunk lelki-testi javáról s végre is minden igyekezetünk hajótörést szenved az ő konok ságán! — sopánkodott a nő. — De annak is csak te vagy az oka, — fordult aztán férjéhez, egy új eszmétől megkapatva, mert hisz te mindig azzal álltál elő, hogy milyen gyenge, milyen satnya s aztán mégis addig hurcoltad, fárasztottad a hideg szélben, míg tüdőgyuladást kaptál

— De, te meg az unalomig azt erősitetted, hogy a teste erős, edzett, az egész ségi séták hát nem árhattak neki. Hanem az, az: a lelke gyöngé, amit te jól tudtál, mert hisz számtalanszor bizonyítottad és mégis úgy tulterhelted az eszét tudományokkal, hogy most agyvelőgyuladást kaptál!

Margit pedig azalatt a mellékszobában

egy pamlagon feküdt a legnagyobb lázban. Forró ajka sóvárogva esdelt egy kis vizet, de senkisémm adott neki; megtört szemei hiába kerestek valakit a szobában, mert senkisémm volt ott. Egyedül hagyták, ellahyagva feküdt. Anyja leküzdte a halált, hogy ápolhassa, kedves rokonai felé sem néztek de lármáztak, vitatkoztak felette és a felett, hogy melyik a leghelyesebb revelési rendszer, melyet ily hibákkal és hiányokkal bíró gyermeknél üdvösen lehet alkalmazni. Margit még betegesen sem lehetett békében. Egy ideig csak a hideg falhoz nyomta égő arcát, de végre már úgysem tűrhette a roppant hőséget. El elakadó lélegzete olyan volt, mint a tűz; feje lángolt s úgy érezte, mintha egy nagy szöveget vernének homlokába: minden ütés égő kint okozott és remegett tőle egész teste.

Föltárgott és kinyitotta az ablakot. A heömlő friss levegő enyhítőleg fogta körül s a hideg éj úgy vuzotta magához.

Kiment.

S mintha hívta volna valaki, futott a csillagtalan, sötét éjben, előre, mindig előre!

De a betegség elől nem futhatott, a hízvele maradt és verte a tüzes nagy szöveget gyorsan és mindig gyorsabban fájó homlokába.

Margit anyja sírjához melekült. Lehajtott fejt a lakresztre, de az nem volt elég hideg, még mélyebbre hajolt hát, s a harmatos tübe rejtette égő homlokát.

Es akkor ismét hallotta azt az édes, vigasztaló hangot, mely most a sírból zengett fel hozzá és oly gyöngéden, oly hívón susogta:

„Oh, jér anyádhoz, árva gyermekem,
Jó itt pihenni a sír mélyében!”

S a kis Margit követte a hívást s most együtt nyugszik édesanyjával.

Rege a kis mór királynéről.

— Vértési Károly könyvéből. —

Kiesi volt. — A mór király megszerette. — Az ármány. — Az Abencerrákok és Zegriek. — Vetelkeitek. — Hamis vad. — Hazudtak, hogy látták. — Hisszük a rosszabbat. — Mírdannyan elvérzetek. — A király haragja esillapul. — Legyen istenitélet. — A börtönben könybe fulva. — A rabnő vigasztalás. — Jól gondolat. — Megírva a levél. — Megjött a válasz arra. — Isten velünk! — A négy vitéz lovag. — Itt az óra. — A királyné feketéne. — A mór lovagok. — Vérnek kell folyni. — Közeledtek a keresztény vitézek. — Lépjön elő! — Összezsapnak. — Sebet kap a legvitézebb. — Keresztény vitéz győzelme a móron. — A feje kettévágva. — Feledi a maga bűjät, másét veszi szívére. — Madonna áldd meg kardunkat! — Második győzelem után a harmadik. — Az istenitélet. — Bűnbánó vallomás. — Örömmel üdvözlik a királynét. — Iszonyodott az Alhambra tornyától.

Olyan kicsi, (chico) helyes és takaros volt Zaida, hogy habtestével, bujva elfért a vén ciprusfa időhasította részében. A fiatal szép Zaidáról és az öreg ciprusfáról szól a rege, a mely lehet igaz történet is, szomorú valóság.

Keresztény leány volt, előkelő, nemes, a jóság maga. Jövendőt ígérhetett magának. A mór király megszerette, királynévá tette, boldog szerelem magaslatára helyezte a mór-tündérvárban, az Alhambra tündérvárának az utolsó napjaiban. De az ármány, azért ármány, hogy ártson másnak, gyöttrő szenvedelmet teremtsen, eselt szőjjön s állandóan legyen ott, a hol a hatalom, jólét, boldogság van, mert ezekből él az ármány. Szíven ütötte a végzet a jó királynét. Megy az örömből a szenvedésbe.

Az Abencerrákok nemes törzse, neves törzsének a virágai gáncs nélküli lovagok voltak, a király szolgálatában képezték annak jobb kezét.

Zegri volt az a másik törzs, melynek a agjai hasonlóképpen leventék. A Gomelek

sorakoztak még ezek mellé s versenyeztek a mór király kegyének az elnyerése-ért, elsőbbségért a királyi udvarban. Nem hitték, hogy olyan rövid lesz már Spanyolországban a mórok diadala, nem vették észre, hogy düldőfélben van már az egykor olyan erős ház.

Zegri és a Gomel törzsbeliek, a közdolgok intésében nagy osztályt követelnek maguknak. Levette minden nemességet a gonosztevők Pantheonjába valók, szörnyű vádat emelnek a gyenge király, Boabdil előtt. Nem is sejtik, hogy ez az utolsó granadai mór király Asszony a titkos rugó. A rágalom és gyanúsítás tiriái kiszabadulva száguldanak.

A vád a féltett és féltékenyen őrzött királyné ellen irányul és Albin Hamet ellen, ki az Abencerrágok törzsének a fiatal, tetterős főnöke volt. Haragot tartanak rá. Mily gaz az ügy.

Az iszonyu vád, nem kevesebbről, mint arról volt, hogy az Abencerrágok összeesküdtek a király ellen, trónját akarják ledönteni s a granadai mór királyságot a keresztények kezére játszani. A királyné is tud erről, keresztény érzése fölbuzdult benne és a mint az érzés erőt vőn rajta, elfordult a királytól szerelmi érzésében.

Látták, mondják, dühödtek ebként ugatják, nyári holdas éjjel, mikor esendes volt a királyi palota és aludt a természet, hogy a kicsike, El-chico, királyné, könnyű leplű ruhában mint surrant a bokrok között a félreeső ciprusfa sorba. Ott, egy nagy ciprusfa roncában csak ő férhetett el bujva, ő a kicsike.

Más irányból jött Hamet a boldog szerelmi légyottra. Mindent láttak, erősítik a gazok, bizonyítják az árulók s mondják: hidd el király! Ki tudja, hogy milyen változtatott formában jutott el föléhez a hír.

Közöséges ember és király ember, mikor kétféle hiésvetelés kering, egyképpen hajlandóbb a rosszabbat hiinni, mint a jót. Ezen esetben a gyenge király, a bizonyítatlan rosszat hiszi s nem a tapasztalt jót. Képzetele keresi a rejtelmeket, mikor újabb gyanút dobna lelkébe.

Dul a király, mikor a királynéról a rossz hír fölmerült, harag van az ajkán, azon busul, hogy elszállt tőle a boldogsága. Ha így van, hát vesszen az áruló és csábító, vesszen, de ne csupán csak ő maga, hanem vesszen a törzse is, egész nemzetsége. Vesszen el az egész faj. Szólt és végrehajtotta sötét szándékát, mikor föllobogott benne a bosszuvágy tüze, kielégülést keresett.

Hamet, nemes lovag. Törzséből valók a leghűbb alattvalók. Harminchatan voltak, mindannyian vérbe fultak, eselszövés miatt elvesztek. Nem hangzott fölöttük bírói ítélet, mégis egyszerre multak ki. Piros vérük patakban folyik, megfesti a márvány kutnak vizét, vértócsától vörösek a fehér kutmedencék. A ki vad volt, vadul cselekedett, hallgatott a legrosszabb tanácsadóra, a haragra.

A király, vérbe fojtotta a mérgét, haragja lecsillapult. Nem tudja elképzelni, milyen lesz a helyzet, ha nem lesz majd Zaida. Tűnődik és tépelődik. Hátha ártatlan volna! Néha az ember nem hibet a saját szemének!

Elrendeli, hogy a királyné istenítélet által igazolja ártatlanságát harminc nap alatt. Ha nem, tűzhálal által muljon ki, miként az ország törvényei rendelik. Hagyta a sorsára.

Rendeli a király, hogy a megvádolt királyné négy lovagot állítson elő, a kik védjék a Zegriek vádjá ellenében.

Comares tornyának a börtönében busul,

könybe fulva nyög és sóhajt a kis királyné, szívébe hasít a fájdalom, mert cáfolat ellenére, tartja magát a hír róla. Védre vagyonszüksége. Ő, a kit előbb tenyerén hordozott a király, szeretett, szeretetének minden jelével elhatmozott, most eltaszítja! Eltűnődik azon, honnét vehette magát az ő rossz híre? Hallja a gyanúsítások kigyóit sziszegni. Siró bubánatba temetkezik. Zokogásba tör ki. Most pedig, ezen szomorú helyzetében vajjon ki fogja őt megvédeni? mikor a magasból olyan mélyre taszították, pedig csupa jószág, csupa hűség volt.

— Kedves urnóm, mond Celima, a hű rabnő: Ne a mórok között keresd a nemes lovagokat, a kik megvédjenek, mert hisz a nemes mór lovakok kivesztek az Abencerrágok törzsével, Zegri és a kik még megmaradtak, nem lovakok, áruló gazok.

— Jól mondd edes leányom!

— Ismerek én — folytatja a rabnő — Talaverában egy bátor, híros, nemes lovagot, Carthagenai ura az, és Don Juan Chacon-nak hívják. Hidd nekem, keresztény létedre bizonyára tudod is azt, hogy vannak a keresztények olyan nemesek, mint a mórok. Chacon lovag és a kiket ő maga mellé vesz, bizok hozzá, meg fognak téged védeni, a vád alól is fölmenteni.

Fölt a tanács a lázás kis agyban, mielatt fájó bizonytalanságban telt, mult az idő, úgy, hogy már csak két nap hiányzott a harmincből. Végre elkészült a kis levél s küldik gyorsan azt a keresztények táborába, Chacon nemes lovagok adassék a saját kezébe.

Gondtól forrt a kis agy, nem jött álom a királyné szemére, mintha üzte volna valaki. Ébren alszik, mint az elítelt rab, bizik mégis a maga igazában. Tanítója lett a boldogtalanság.

Suhognak a ciprusfák az Alhambra kertjében, szellő hajlitja a hegyüket. Tompa zaj támad ezenközben az ajtón.

— Menj hű cselédem, tudd meg ki az s mit keres.

Roppan a zár.

— Jó urnóm, levél érkezett a nemes lovagtól, azt sejttem, hogy jó hír van benne, ime olvasd tenmagad, neked szól az irás.

A félelem és remény megremegettik a gyenge kezét, mely fölbotja a nagypecsétes levelet.

Ezeket írta Chacon, a nemes lovag:

Csókolom én ismeretlenül is a mór királynének kezét s egész tisztelettel hajlok meg azon óhajta előtt, hogy védjem meg a meg-rágalmazott hecsületét.

Büszke vagyok arra, hogy Granada királynéjának tehetek lovagi szolgálatot.

Örülök, hogy a királyné választása rám esett. Arról is meg vagyok győződve, hogy versenyre fognak kelni a királynéért a keresztény, nemes leventék, a kik közül három fogok még magamhoz választani. A legbátrabb kasztíliai lovakok lesznek azok, leghíresebb vitézek.

Legyen a királyné megnyugodva, hogy a határnap megjelölt órájában mind a négyen ott leszünk.

Ezt írom én a királynének, felségednek a hive, Don Juan Chacon.

Isten legyen velünk!!

Reménye mindenkinek van, a királynének is volt. Mikor lelkében a kétségbeesés, pillanatokra legyőzte a reményt, ismét fölül kerekedett a remény. Új alakban csillant. Szív-szorongva várta az órát, mikor az istenítélet által ártatlansága kiderült.

A négy, fegyveres, vitéz lovag nevét megőrizte a hagyomány. A nevezett vezéren kívül: Don Manuel Ponce de Leon hereceg, királyi sarj, Don Alonso de Aquila és Don Diego Fernando de Corduba. Követik Chacout tűzön vizen. Fegyelmezett lelkek.

A sok és nagy című, fényes fegyverzett lovakok a Madonna oltalmába ajánlják a kardjukat és török ruhába öltözködve, közelednek Granada és Alhambra felé.

Turbán a fejkön, ékkövek a turbánjukon. Kardjuk fényes, a reggeli napfény fűgén táncol rajta. Ő magukon legszebb ékesség a férfias erények tiszta föllogása.

A fölkelő nap visszaküldötte már biboros kíséretét, egymaga kezdett már fölhangni a kék égre.

Közeledik, itt is van már az óra, a granadai Bibarambla-téren gyülekezik már a közönség és a mikor idegen lovag nem jelentkezik s a részvét érzése mozgatja a lelkeket, a királynál, kegyelemért esdenek a királynéért.

Ime, jön is már a diadala gyötrelmebe került királyné a börtönből, istenítéletre megy. Feketébe öltözött a kiérete. A királyné keblében a fehér levélke Chacontól. Bizik benne hogy cselekedete hű lesz szavához. A kétségbeesés nagy erőt önt belé.

Az állványok a téren, a térre nyíló ablakok is elfoglalva.

A bírák tartják helyüket, földaluk magaslatára emelkednek. Muza, a király testvére és még más atyafia, a kik maguk is a királyné pártján voltak és készek is lettek volna bajvívásra a királynéért, azon esetre, ha idegen lovakok nem jönnének.

Mór lovakok is, számszerint heten, — nem tudom én a nevüket — megfogadták, hogy maguk lépnek küzdőterre a királynéért, ha idegen lovakok nem jönnének.

Egész Granada szomorú. Öreg, ifju, férfi és nő, mert az áldottlelkű, jószágos szívű királynét mindenki szerette, a ki látta, a ki csak hallott róla.

Az egész város talpon áll, bizik a jó eredményben, de a szíveket mégis kétely kínozza, mert csak Mahomat Zegri, Hamet Zegri, Mahadon és Mahadin mór lovakok, mondjuk a négy áruló jelentkezik vértetben, páncélosan, sisakjuk tolla lebeg.

Vérnek kell folyani az igazságért és nincs védő, hiába szól a kürtnek hívó szava.

Az önként ajánlkozott két mór lovag kész lett volna megvívni a királynéért, de ez köszöni, bizik a keresztény vitéz ígérétében, egy-két óra halasztást kér.

Mikor a várakozás legfeszültebb volt, utpora száll a levegőben magasra, híre futamodik, hogy bontakozik abból négy lovasnak az alakja, fényes vértetben, teljes csillogó díszben. Erre tartanak, izzadásban lovaik, és minél jobban közelednek, annál ragyogóbb lesz a drága fegyverzetük, aranyos páncéljuk, színebbé válik a ruházatuk. A törökös öltözetben, a királynén kívül — kinek szíve dobog — ki gyanitana kasztíliai keresztény vitézeket?

A jóval igazságszeretőbbek köszöntést intenek a páholyban ülő királynének, a bíráknak, az ellenfeleknek és a népnek. Szólanok az ajkak, figyelnek remegve. Alig állják a szörnyű feszültség nyomását. Alom vagy élő valóság a mit látok, így tűnődik a királyné.

Don Diego Fernando de Corduba, szép megjelenésű lovag szólal meg érces hangon, első. Figyelnek a kimért beszédére, rövid mondasára, melyben benne van a kihívás a bajvívásra.

— Lépjen elő, aki becsületében és tisztaságában vádolni meri a királynét! Messze Keletről jövünk mi, hogy megvédjük a királynét az ellene emelt minden vád ellen.

Rátelel az egyik Zegri:

— Én és társaim vádoljuk a királynét, mert láttuk bűnös eselekedetét. Allunk a vádért Allah minket úgy segítjen.

— Hamis az a vád Hazudtok, megmutatjuk igazunkat legott nektek fegyverünkkel Zegri elé dobja keztyűjét, a ki azt, lándzsájának hegyével veszi föl.

Fegyvervizsgálás

A kijelölt helyek elfoglalása.

Szívek heves dobbanása azalatt.

Jeladás az összecsapásra, mérkőzésre.

Imák szállnak föl az égbe, a keresztények Istenéhez és Allahhoz egyaránt.

Gunymosoly a mór lovagok ajkán, lenézése, kicsinylése az ellentelnek, az ismeretlen lovagoknak becsmérlése.

Előjátékul a kikiáltó intésére összecsapnak, négy a négy ellen.

A nehéz lovak dobogására megremeg a föld, szikrát szór az acél, ragyognak a pajzsok s csakhamar olyan harci zaj kel mintha seregek állnának szemben egymással

Megmozdul a levegő, mint a mikor szikla esik le a sziklára.

Megállnak a lovak sértetlenül, a vitézek is erősen ülnek a nyeregben, csak Chacon kapott lábujján sebet. Vérzik az, de föl se veszi. A pajzsáról eszszott le az ellennek a fegyveréle. Megfordítja lovát, erősen megsarkantyuzza összecsapásra Mahadin Zegrivel.

A föld ismét dobog, megreszket a levegő, az összecsapás még hevesebb. Pajzsán, darabokra török a mórnak lándzsája, Chacon erős dőlésétől, lehanyatlik ágaskodó lováról.

Chacon nemes vitéz bár nem tartozik vele, leszáll a lováról és gyalog áll szemben az ellentelével.

A míg a közönség Chacon nagylelkűségét csodálja, összecsapnak, hogy a fegyverük sok szikrát hány.

Erősen állja a kettős harcot mind a két vitéz, nem közönséges bajnokok ők.

Kímért a lépésük, mesteri a vágásuk, mégis eldöntetlenül marad a harc.

Chacon sebe tovább vérzik, csöppek hullnak fehér ruhájára. A közönséget csend lepi ezalatt.

Chacon kardja újra suhog és egy erős vágással ott találja a mórt, ahol egy kis rést hagy a mell- és karpáncél. vállon, hónaljánál.

A kard kiesik a mór kezéből, erejétől megfosztva, nem bírja azt tovább tartani.

Visszafojtott lélekzetek.

Még egy oldalvágás és elesik az egyik Zegri. Mohamat mór vitéz. Utolsó sóhaja halokan rezg át a levegőn.

Chacon, kardjára támaszkodva vánszorog el. Győzött.

Öröm és düh szállja meg a lelkeket, aszerint, ki mit kívánt eredményül, vesztét a királynénak avagy annak életét.

Az első harc kedvező kimenetele bátorságot önt a keresztény lovagok szívébe, csüggedést a mórokéba.

A bajvívásra következő második Zegri, Mahadon, egy kis halasztást kér Don Alonso de Aguillártól, hogy az elhaló testvérével lehessen, de a keresztény vitéz rögtön azzal felel vissza, hogy egy erős lándzsa dőléssel a pajzsát megrepesztte. Dühében ez visszacsap, de nem a lovagot, hanem a lovat lágy részében úgy találja, hogy a ló elesik, a lovag leesik.

Örömrivalgás a Zegri párton, ám csak rövid ideig Vak láрма.

A mór, lóhátról, a keresztény gyalog összecsapnak. A mór, a győzelem reményével vél halálos csapást rámérni, de ez ügyesen félre ugrik, kitér a ló előtt és így kiált az ellentelére: Ha van bátorságod, szállj le a lóról nyomorult és mérd össze a kardodat a kereszténynek kardjával.

A mór lovagban bátorság kél, nagylelkűség duzzasztja a szívet, ösztökéli küzdésre Leugrik a lóról sebtén és a lándzsát fölváltja karddal.

Két legbátrabb vitéz küzd élethalálra egymással, szinte kár minden esépp vérükért, pedig olyan heves a harc, hogy közülük az egyiknek el kell esni.

Nem tudni még, a damaskusi acél vagy a toledói penge lesz-e győztes?

A harc hevében alig lehet észrevenni, hol ropog és mi pattog. Folyik-e vér, vagy csupán csak a véres izzadság?

Végre a mór sisakja úgy van találva, hogy a sisakban a fej is ketté vágva Holtan terül el, meg se moccan.

Meghalt Mahadon, a legvitézebb mór lovag, ünnepelet hő. Sírnak fölötté az asszonyok, megkőnyezik a leányok, ámde halál ellen nincs orvosság, se fűben, se fában, tudjuk azt, a sajnálkozó nők szemének a könyvében sínes orvosság.

A királyné ezalatt örül és sajnál, jó lelke feledi az ön baját és a másét veszi szívére.

Még kettő és még kettő hátra van.

A két mórban vesz a bátorság, a keresztényben fokozódik az. A meennyivel azokban togy, növekedik ezekben.

Madonna! Aldd meg kardunkat, fohász-kodnak magukban Ponce és Cordubai Ferdinand

Alig ocsudtak föl a nézők, alig szólaltak meg újból a kürtök, történik a jeladás.

Ponce emeli ki lándzsájával a mór lovagot nyergéből. Torkán volt az halálosan találva, élettelenül terült el a porondon. Ali Hamet Zegri nincs többé.

Mohamatra, az utolsó Zegrirre kerül végre a sor. A törpeség is lehet titáni. Nem becsüli életét, azért föllobogó indulatában szabályt sért, támadásba esap át, szilajul tör az ellentelére.

Ő volt az, aki a királyné életére tört, és mert nem sikerült terve, guny éri őt, jól tudja, megöli majd a saját nemzetsége.

Minél inkább vakon rohan a mór, annál vigyázóbb a keresztény.

Don Fernando és Mohamat ismételve összecsapnak. Mind a két ló erős sarkantyut kap. Mohamat lova elesik, de a mór, a földszínen bukácsolva, Fernando lovának a szügyébe szur. Vérben vonaglik a két nemes pára, folszáll a por a porondról

Nagyerejű Don Fernando halálra teríti Mohamatot. Aki óhatatlan mint a villámesapás, rátérdel és így kiált:

— Ismerd el gazember, hogy álnok és áruló voltál, akkor megkegyelmezek életednek.

A mór erre reményvesztetten adja meg magát s holthalaványan feleli:

— Az én sebeim elég nagyok arra, hogy meghaljak. Allah legyen nekem irgalmas. Akarod hallani az igazat keresztény. Az Abencerrágok ártatlanok voltak, én áldoztam föl bosszúból az életüket. A királyné — boesásson meg nekem — ártatlan, egész Granadában nincsen olyan tiszta lélek mint ő. — Öntudatlanságban folytak le utolsó pillanatai. A keresztény lovagok fogadkozása igazolódott s a bírórság törvényt látott a királynén. Igaztevés

volt az, becsülettráblásban. A királyné megállta a próbát ronlatlanul. A vád hamis voltát, tisztán látták válni valóságra

A dusan áradó hírek között a Zegriek leverése gyorsan terjedt el Granadában. hirtelt előbb már, mint esélet az utolsó és mert gyűlölte őket a nép, a nyugodtívérű polgárok is fenyegetően rontottak az istenitélet helyére s örömmel üdvözölték a szeretett királynét, jó szerenese kívánságaikkal árasztották el. Népszerűség vette szárnyára.

Ezalatt lehelte ki lelkét a negyedik Zegri.

A nép örömjongva kísérte a királyné gyaloghintáját az Albacem halmára, mert a kis királyné iszonyodott az Alhambra tornyának a látásától.

Költeményes könyvek, eről a regés földről, szívig ható történeteket mondanak el. Ez is azok közül való.

Gondolatok.

Szived művelését ne a nemes ösztönök beplántálásával, hanem a nemtelenek kiirtásával kezdjed. Ha egyszer a burján kiszáradt vagy ki van gyomlálva: a nemesebb virágszat magától is izmos sudárba szokken.

Jean Paul.

Földi lét és tulvilági lét, élet és örökkévalóság: nem különbözök. Egy egész minden, — különválás nélkül. Ha szemem pillantása elég éles volna, a kis magocskában, mit a gyenge fűszál beföd, megláthatnám már a fenyeőriást, mely száz esztendőök multán egész völgyet beárnyékol. Minden: tovahaladás, minden: kialakulás. Zsokke.

Semmi se változatlan, csak a változékonyság; semmi sem állandó, csak a mulandóság. Szívünk minden verése sebet üt rajtunk s az élet örök elvérzés lenne, ha nem volna a költészet. Ez megadja nekünk, amit a természet megtagad tőlünk: arany időt, mely fenjét sohse veszti, tavaszt, mely hervadatlan, felhőtlen üdvöt s örök ifjúságot. Börne.

A tömeg rest, jószántából semmit sem cselekszik. Kell lenni olyan embereknek, akik abból élnek, hogy felpiszkalják.

Newport.

Az enyésző szerelem nem öl. Csak akkor tántorog az ész, ha szeretünk. M.

Tizezer helyes ok alig bir lenyomni a mérlegen egy súlyos tévedést.

Maeterlinck.

Hol van az a jó ember, aki sohasem gondolt valami szörnyűt? Jobbfelől áll az ész, a könyörület, az igazság; balfelől valami más: a vágy, a szenvedély, az örültség, amibe szakadatlanul belezuhanunk. M.

Aki nem emlékezik a multra, nem sejteti a jövőndőt.

Százféle vallás van a földön, de valamennyinek van egy közös oltára: a jótékonyság. Aki ezen áldoz, megtisztul.

Nemcsak az arany nemes fém, hanem a fillér is, ha szegénynek adjuk.

Eső után — szivárvány: ez a teremtés munkája. Köny után — mosoly: ez a jó szívek munkája. Révész Gyula.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.